

Hendrik Adamson

Auli – rakonto pri knabeto

Type specimen in Esperanto language
DRM free content from FadedPage.com
set in Bentinck

I.

Oni kvazaŭ frapegis per bastonego al la dommu-ro kaj jêtadis plenmanojn da hajleroj al la fenestro-vitroj. Fulmegis kaj tondregis, kvazaŭ tujmomente la muroj de sfondrinkejo renversigûs. La timige mallumega nokto estas plena de teruro kaj fantomoj. Post pli laŭta ektondro, kiu aŭdigis kvazaŭ eksplodo de grenado giganteca, Auli vekigis, manapogigis kaj ekrigardis al la fenestro. Ec! la rozeta brilo de fulmo ne povis forigi lian palecon. La timtaŭzita vizagô havis koloron de pasintvespere survestita negoblanka cêmizo. Cû li jûs nur songis; cû *nun* estas songô aŭ li jam vekigis? Cû li vivas ankoraŭ aŭ jam mortis? Cû en songô aŭ efektive la fulmo lin trafis kaj mortigis? Iom post iom eniris en la konscion la sento de l' ankoraŭa vivo, iom post iom sorbigis en la sangon agrablo pro tio. Sed subite ekatakis nova timekscito: ke la songô estis nur antaŭsigno de tio, kio estigôs eble nun-nun ... en kia ajn momento; kio tiam? Kaj tuj ekhavis la penso plenan konvinkecon, rokofirman fidindecon: certe la terura songô antaŭdiris tion, ke li devos morti jam hodiaŭ pro sia granda kulpo. Sed se li provus pregî, eble la Patro Cîela ne estus tiel severa, eble li malplisevere prijugûs lin kaj lasus al li la vivon! Sed ec! pregîli ne povis: ne eblis movi la membrojn rigidigintajn, la manoj malelastaj ne kunigis, la genuoj

lignecaj ne fleksigis, la lango estis alkatenita kaj la penso ripetadis sencese: nun li min mortbatas, nun estas la fino. Frapo post frapo malsuprentondregis kaj ciu el ili kvazaŭ trafenetris Auli-n de cerbo gis koro, de verto gis plando.

Tiam plikvietigis la ventego kiel ankaŭ la fulmotondro, kaj Auli, vidante, ke la vivo, almenaŭ por momento, estas garantiita, ricevis sian kuragon, eĉ ne pensis plu pregi, sed ekmeditis pri io pli ciutaga kaj ordinara. Tre ordinaraĵoj liaj pensoj tamen ne estis, ĉar la malgranda kapeto de Auli ĉiam estis okupita per solvado de diversspecaj komplikaj problemoj. Tiel ekzemple la avinon, kiu pastis ilian bovinon, la tutan posttagmezon, li ĝenadis per la demando, kial la suno subiras nur vespere, ĉu ĝi ne povas tion fari jam dum tagmezo. Auli nome volis, ke la avino hejmenpelu la bovinon pli frue; la avino rediris, ke ŝi ne povas fari tion antaŭ la sunsubiro, sed la suno subiras nur vespere.

Nun Auli rompadis la kapon pri la demando, kial la Patro Ĉiela estas tiel kolera kaj volas lin mortigi, kiel tion diris la avino. Ĉu ĉi tiom ĉentute estis la farado de la Patro Ĉiela? Eble pli pravis Petsu-knabo dirinte, ke la Patro Ĉiela en tiaspecaj okazoj tute ne estas hejme kaj liaj knaboj tiam petolacis: ekbruligas alumetojn kaj dispusas la ŝfonojn de la vaporforno. Eble la Patro Ĉiela kun sia panjo, samkiel la gepatroj de Auli, foriris en la arbaron por alporti lignaĵon, kaj la knaboj havas plenan liberon por pe-

tolacî kaj timigadi Auli-n. Eble la knaboj ne havas avinon, kiu ilin bridus.

Auli ekaŭskultis. El la alia câmbro aŭdigis du spirbruetoj: tiuj de la avino kaj fratino. Se li nun levigûs treege mallaŭte kaj elirus eksteren por mangi la hajleron? La malbona pordo plorbleketas kvazaŭ hundo malsata, eble la avino vekigôs kaj ekgrumblos. Tio ne multe signifus, sed sî denuncos. Sî ja denuncos kaj tiam oni havas por fari ne nur kun la Patro Cîela, kies punoj tamen estas pli-malpli problemaj. Auli rezignas la eliron kaj daŭrigas la meditado pri l' familiaj aferoj de la Patro Cîela. Al la Patro Cîela oni devas diri dankon, kiam oni estas satmanginta. Foje demandis Auli, cû oni ne devas diri ankaŭ al la Patrino Cîela. El la respondo li konkludis, ke la Patrino Cîela kvazaŭ entute ne ekzistas, sed tio ja ne povas esti, câr kio estas la patro sen patrino? Kiu kuiras al ili mangajôn kaj lavas ilian tolaĵon, kiu iras kun patro en arbaron por ŝeli lignaĵon kaj kiu detiras poste al la patro la kotkovritajn botojn? Patrino supozeble ekzistas, sed pri sî oni versajne ne volas paroli. Eble sî ne estas la vera patrino, sed ia »kromvirino«, kiel tiu de la patro de Petsu-knabo. Sed la Patro Cîela ja ne toleras kromvirinojn, kiel diris la avino. En la kapo de Auli ekturnigis stranga radaro, li kuntiris sin sur la kusêjo kaj rigidigis. Sed iom post iom liaj sentemaj oreloj kaptis pasojn ŝelirajn kaj tio eltiris lin el la komenĉiganta songa vizio. Auli rigardis al la intercâmbra pordo kaj vidis sur la sojlo blankan figuron, kiu

manetende serciŝ al li la vojon. Auli volvigis kun la kapo en la litkovrilon kaj tremante ekatendis. Ankaŭ nun li ne povis pregi, kvankam mortotimo lin ekregis kaj la vivo saĝnis esti pli kara ol iam antaŭe. Simile al struto li kasis sian kapon kaj dorlotis en si la malfortan espereton, ke eble oni ne rimarkos lin kaj pasos felicê la dangêro nekonata. Sed tiu estajô mistera, gîalproksimigâs, gîtrovigâs jam cîtie cê la lito, gîkaresas mane la litkovrilon, palpas tra la kovrilo la kapon de Auli, lian nazon, busôn, liajn okulojn. Auli timas moveti ec^hareton—cîrkaŭ lia koro igâs malvarme. Nun ...

»Auli«, oni flustris mallaŭtege.

Auli ec^la spiron retenas; eble tiel la alveninto supozas lin mortinta kaj foriros.

Sed tiu ec^ne pensas pri foriro; tiu ektiras la litkovrilon por gîn fortiri de Auli. Krocŝingre Auli firmtenas la randon de la kovrilo kaj kontraŭstaras per cîuj fortoj, sed kiom da ili entute li havas: baldaŭ estas rompita la kontraŭstaro kaj Auli, sentante sian malforton, jêtas sin en la lasta momento surbrusten, kasante la kapon en la kuseno, por ne vidi la plej teruran, kio nun evidente okazos. Li kvazaŭ sentas cê sia nuko la malvarman klingon de falcîlo, per kiu la mortangêlo tratrancôs lian kolon, li submetigâs al la destino de l' sorto: oni mortigu lin jam, sed tiel, ke al li mem ne estu videble.

Anstataŭ la falcîtrancô en la kolon, plektigâs du molaj brakoj cîrkaŭ la malgranda korpo de Auli kaj eligas lin el la lito. Auli volas helpkrii, sed ne ku-

ragâs; deziras sin forsîri kaj forkuri, sed ne havas la forton. Nun oni kaptas lin cĉ la sŭltretoj kaj oni returnas la knabon.

»Häilu«, ekkrias la etulo, konsternigĥta pro la neatendita metamorfozo.

»Silentu, la avino vekigĥs! Cŭ vi min timas?«

Auli preskaŭ volus konfesi cĥon, sed tiam venkas la vireca memestimo:

»Ne, mi ne timis, mi timas entute nenion; mi ecĥ tiam ne timis, kiam la Patro Cĥela riprocĥdis.«

»Sed mi timis tiam.«

»Vi ja estas knabino.«

La argumento estas por ambaŭ pli ol konvinka.

»Auli, ni eliru kolekti hajlerojn. Mi, sola timas.«

»Sed se la avino vekigĥs.«

»Ne gravas, ni diros, ke ni iros ...«

Ke Auli mem tion ne giĥpensis. Sed Häilu estas pli ruza, siĥja estas knabino. Ke Auli estas ankaŭ pli juna, tion Auli ne kunkalkulas.

Mallaŭte, nekompareble mallaŭte sfeliris ambaŭ junaj frandemuloj kaj felicĥ evitis cĥŭjn dangĥerojn, kiel la siĥo direktata de sperta piloto. La ekstera pordo ja malgajege veblekis, sed ankaŭ giĥne povis malkasĥ la sekreton de la infanoj: evidente la avino tre laciĥis kaj, en profunda dormo, aŭdis nenion.

La luno trasĥvis sian kapon inter la nubcĥfonoj kvazaŭ malsata palvizagĥ infano kaj rigardadis rektigante la kolon avide: kiel du hometoj, en cĥmizetoj kaj nudpiedaj, tremskuigĥte pro malvarma vento kolektadas la hajlerojn kaj enbusĥgas

avidege. Tiam gîektiris al la kapo kun peza ekgêmo la cîfonitan litkovrilon kaj lasis brili de tempo al tempo siajn malsatajn deziregemajn okulojn. La korpoj de l' infanoj ricevis pro malvarma vento la koloron de hepatiko, la dentoj saltadante suprenmalsupren ne trafis unuj la aliajn, sed malgraŭ cîo cîoni domagiŝ forlasi la felicêgan landon de hajleroj. Auli meditadis, kial ne cîutage hajlas per pli grandaj, multe pli grandaj hajleroj kaj kial la hajleroj degelas; cû ili ne povus konservigi ne degelintaj, tiam oni povus ilin uzi dum suficê longa tempo. Aŭ kial la hajleroj ne kreskas, kiam la Patro Cîela ilin semas, kiel kreskadas sur la kampo aliaj kreskajôj. Auli preskaŭ konsentus iri al la Patro Cîela, se tiu enlasus lin en sian hajlerujon. Se oni nur povas reveni, câr kiu scias, eble ne trovigâs cê l' Patro Cîela tiaspecaj bonegaj frandajôj, kiel okzaloj, junaj alkreskajôj de piceoj kaj pinarboj kaj blanka molajô de kelkaj herbotrunkoj? Cû tie oni povas morteti la alnosêlon, cû tie kreskas sorpoberoj kaj suficê acidaj sovagâj pomoj?

Frosto-malbonulo kurbigis ambaŭ etulojn kaj igis tamen fine pensi pri câmbreniro. Oni suprentiris la cêmizetojn kaj dum vidigiŝ la bluetaj femuroj, oni kolektadis en la sinojn la valoran havajôn, kiom oni povis, cê kio la veramo de Auli igis lin konfesi al la fratino: »Hâilu, mi tamen timis, kiam la Patro Cîela riprocâdis«. Kaj kiam Hâilu diris nenion: »Hâilu, mi timis ankaŭ vin, kiam vi alvenis.« Kiam Hâilu plu silentadis, li rekte eldiris: Hâilu, ne iru al la avi-

no, mi timas dormi sola. Tiam Häilu diris kolerete: »Stultulo, mi ecĥe povos iri kun hajleroj al la avino, mi devos veni al vi.« Kaj Auli, la mizerulo, tro malfrue komprenis, ke li malkaŝis sian gravan sekreton tute senbezone; kion opinias nun Häilu pri li: timas kvazaŭ knabino. Kaj se li timas, cŭ li ne aliformigŭs en knabinon, kiel asertas Petsu-knabo. Li ne havis tempon, por pli longe sin turmentadi per meditado: ili devis reeniri en la cŕmbron kaj oni devis kolekti ciŭjn fortojn kaj kapablojn, por iri tiel mallaŭte, ke avino ja ne vekigŭ.

Auli kaj Häilu sidis unu apud la alia sur la litrando kaj frandis la lastajn hajlerojn. La cŕmizetoj de malsupre malsekigŭs kaj ili rulis ilin kiel eble plej alten, por ke la malseka sfofo ne tusŭ la korpon. Tiam venkis la laceco kaj la etaj hometoj falis en reciproka ciŕkaŭpreno en la plej dolcŕn dormon.

Alvenis la mateno nuba kaj malhela kvazaŭ farunsupo, en kiun oni avare pogute versŭs lakton, tiel ke giĥapenaŭ povas grizigiĥ, aŭ kvazaŭ maljunulo ebria malfermus post nokta dibocŕdo siajn sentio malklarajn okulojn. Ecĥa birdoj tre malvigle ciŕpis kaj ne ili kaŭzis la eksterordinare fruan vekigŭn de Auli. La gepatroj estis revenintaj hejmen, tion pruvis jam la botegoj de patro, en kiujn estus enigebraj po du Auli unu super alia, tiel ke la supra, starante sur la verto de la malsupra, ecĥsur la piedfingroj apenaŭ povus rigardi trans la randon de la tibiingo. Auli eligis sian nukon el la brakoj de Häilu

kaj ordigis la nokte suprenvolvitan cêmizeton al gîa loko.

»Auli, Hâilu, ellitigû, elpelu la bovinon, la avino hodiaŭ malsanetas,« aŭdigis kvazaŭ de ie tre malproksime la vokado de patrino kaj: »Knabino, kial vi vin nudigis kvazaŭ karoton,« oni poste riprocis. »Rigardu, kiel bone Auli dormas.«

Auli ne volis ellitigi. Nur la kunigitaj fortoj de patrino kaj Hâilu finfine lin venkis. Eble ne tiom oni lin perfortus, sed Hâilu rifuzis pasfiri sola. Fine la vireto estis vestita kaj oni ekiris ansermarsê en la sekva vicordo: antaŭe bovino Maasik kun cîuj kornoj kaj vosto, meze Hâilu kun vergo, kaj malantaŭe Auli kun duondormantoj, vekigantaj pensoj, dum cê la hejma pordego staradis la patrino kaj ilin postrigardante, la okulojn per manplato sîrmis de sunlumo, kaj la patro cê lignosegado murmuris la verseton:

»Auli kaj Hâilu,
bovineton pelu.«

La patro promesis al Auli desegi de lignobloko belan diskon. En kia ajn okazo tio estus neeldireble gôjiginta Aulin, sed hodiaŭ li akceptis la gôjigan avizon tre apatie: kion valoris disko, kiam temis pri io multe pli grava. Auli rekte ekploris, kiam Hâilu ne volis alpeli la bovinon al tiu de Petsu-knabo, câr Hâilu toleris nek Petsu-knabon, nek liajn petolajôjn. Fine oni interkonsentis pri »por tre mallonga tempo« kaj ekiris.

Petsu-knabo pasĉadis sur la dehakejo kaj rajdsidante sur arbostumpo, frapadis ĝuste la ŝelon de fajfilvergo, kiam lia nigrebunta Klähvi ekmurmuris. Levinte la okulojn kaj ekvidante la venantajn la kriaculo tuj acvocê ekkriegis:

»Geedzigo, geedzigo!

geĉianĉoj venas.

Auli Häilu-n edzinigas,

Maasik estas doto.«

Häilu tuj reenirigis Maasikon, sed Auli, venkinte la tutan abomenon, iris al sia ĉama turmentanto, kvazaŭ li povus atendi de tie ion bonan.

»Bonan tagon, fianĉo«, ekmokis Petsu-knabo, pincante la fingron de Auli per vergopinte entrancita pincilo kaj kiam ĉe la lasta ekgutadis larĉmoj: »Vidu, vidu, al li eĉne placĉs ensovi en la fendon.«

Sed por Auli ekzistadis nur ununura problemo kaj ĝin li devis solvi je ĉa prezo.

»Aŭdu«, li volis komenci la demandadon.

Klähvi kuris al iu renkonte kaj Petsu-knabo atentege ekrigardis, kiu estas venonta.

»Estas Tilma,« li fine rekonis.

Kaj estis Tilma, fratino de Petsu-knabo; ŝi alportis mangajon. Knabino kun nigra taŭzita, pendacanta hararo kaj kun ĉirkaŭvagadantaj ŝfelistokuloj. Nenien en fremdaj domoj oni volis ŝin enlasi pro ŝiaj algluigantaj fingroj.

»Kie vi tiel longe dormadis«, Petsu-knabo tuj ekriproĉis la fratinon, »mi mortadas tie ĉi pro

malsato.«

»Pli bone estus, se vi tute mortus; tia kverelulacô! Vi cîâm kvereladas; tial oni vin nenie toleras kaj nenien enlasas.«

»Vin, sfelistinon, oni ne enlasas: cîo foriras kun vi, kio estas movebla.«

Farigîs ne oportune varmege. Auli vidis, ke nun ne estas eble fari multe. Kaj ankaŭ Hăilu jam vokis kelkfoje. Li iris.

»Iru, iru, la edzino atendas«, mokadis Petsu-knabo, »mi ilin geedzigis. Maasik estos por doto.« Kion la fratino diris, Auli tion ne aŭdis.

Hăilu plektadis kroneton el leontondoj. Alian, pretan, sîestis metinta al la kapo.

»Cû tio estos por mi,« demandis Auli.

»Jam Petsu-knabo faros por vi pli bonan,« sîrespondis malafable.

Auli mallevis la kapon, en liaj okuloj aperis malseketo, ec Hăilu estas al li malafabla.

Sed Hăilu ne longe koleretis. Venis por mezuri cû la longo suficâs, kaj kiam gî suficîs, sî kunligis la ekstremajôjn kaj la kroneto estis preta. Kiel belete gî harmoniis kun la laktoblankaj bukletoj de Auli.

»Hăilu, ankaŭ Tilma estis tie.«

»Sî estu. Neniajn rilatojn mi havas kun via Tilma.«

»Sed ne mia Tilma sîestas. Ili kverelis. Kaj mi foriris. Mi ne scias, cû Tilma estas knabino?«

»Kio sîdo estus?«

»Sed sî estas tiel kuragâ kiel iu ajn knabo. Kaj povas esti, ke se la knabino estas kuragâ, sî farigôs knabo.«

»Ne farigôs.«

»Sed se la knabo povas timi, ke li farigôs knabino.«

»Certe ne farigôs.«

Estus ja bonega cîo cî, opiniis Auli, sed ne plene li konvinkigîs: eble, malgraŭ cîo, Petsu-knabo konas pli bone la aferojn, senkaŭze li ja ne estus dirinta. Se Auli nur povus iri pridemandi. Sed kiamaniere?

»Auli kaj Häilu,« oni vokis de malproksimege, »iru kaj prenu vian doton, alie Mustik eligos gîajn intestojn.«

Kaj vere Maasik, profitante la tempon, kiam la infanoj ne sufcî fervore gîn priatentis, foriris viziti Mustikon de Petsu.

»Iru,« ordonis Häilu, enmanigante al Auli la vergon, »kaj tuj revenigu de tie Maasikon.«

Auli senprokraste konsentis, cîo cîja estigîs kva-zaŭ laŭ mendo. La bovinoj tute ne havis malamika-jn intencojn: ili tre komplezeme lekpurigadis unu la alian. Petsu-knabo montris al Auli ion en sia mano.

»Nu, felicâ fiancô, bofilo de propra patro, rigardu, kio gîestas!«

Auli rigardis, skuis la kapon.

»Priflaru, kian odoron ili havas!«

Auli priflaris: »Malbonan.«

Petsu-knabo malplacê ekridaciŝ: »Malbonan. Do, vi diras, malbonan odoron ili havas. Nu, mangû, mangû ilin, vi devas ilin formangî.«

Kaj li komencis enbusiĝi al Auli tiun malbonodorajôn. Auli kontraŭstaris kiom li povis, siŝmadis la busôn per mano, elsiŝradis, kracâdis. Fine Petsu-knabo laciĝis.

»Cû vi ankaŭ scias, kion vi mangiŝ? Giĉestis la haroj de Tilma. Mi nudigis de haroj la duonon de siĉa kapo.«

Auli jam konis la harsiŝadojn de Petsu-knabo. Li penis laŭeble eviti la temon.

»Aŭdu, se la knabo timas, cû li farigôs knabino?«

»De kie vi tion aŭdis?«

»Vi mem foje diris.«

En la kapo de Petsu-knabo levigis la suno de diveno.

»Jes, li farigôs. Mi mem havas onklinon, kiu antaŭe estis onklo.«

Auli volis pli detale pridemandi, kiel farigôs efektive tiaspeca kontraŭnatura fenomeno, sed jam aŭdigis la malpacienca voko de Häilu: »Auli!«

Auli ekpelis Maasik-on, al kiu ne tre placis disigi de sia amikino. Häilu rapidis helpi al Auli kaj cê siĉa energia kunagado oni baldaŭ foriris el la dangêra regiono. De malproksime aŭdigis nur la kantado de Petsu-knabo:

»Kio ĝi estis? Kio ĝi estis?

Auli ja cê Häilu dormis.«

Post kelke da tempo alvenis la avino kun hundo Särtsu.

»Avineto, cû vi ree estas sana?«

»Kia estas sano de maljuna homo. Iru hejmen, mi mem pasfos la bovinon.«

Estis ja bonege, ke avino venis kun permeso de hejmeniro. Sur la pastejo restis la avino, Maasik kaj Särtsu, la infanoj foriris.

Häilu vigle pasâdis antaŭe, ankaŭ Auli penadis, sed lia pasâdo ne ciâm prosperis. Häilu devis atendi.

»Nu venu, venu, kion vi tie kovadas, onklino,« sîkoleretis.

La vorto »onklino« kvazaŭ ekpikis, kvazaŭ dolorige ekpusëtis, sed tiu »io«, kiu estis ekregonta Aulin, malhelpis la akrecon de sentado.

»Mi ne povas plu, miaj piedoj lacigiŝ,« li spiregadis.

»Kuru pli ofte al Petsu-knabo,« malice mokadis Häilu, sed vidante la malsanetan vizagôn de Auli, tuj pli mildigis sian severecon kaj invitis: »Nu, venu sursûltren!«

Kaj sursûltre de la fratino alvenis hejmen la vireto, kies kapo estis plena de zorgegoj.

»Jen mirindajô, knabino portadas knabon; la knabo ja devus portadi la knabinon,« sêcadis, konversacianta trans barilo kun patro, la barboza Töss-Mihkel, veninta por forigi la tertuberojn kaj defalcî la arbustaron. Oni volis acêti falcîmasiñon, tial la herbejon oni devis ebenigi sur la bieneto.

»Kia knabo li estas,« karese diris la patrino rapide alveninte kaj preninte Aulin en la sinon, »malgranda hometo. Cû la piedoj lacigiĝis?«

»Lacigiĝis,« respondis Auli langvore kaj pensis en si mem: »Ankaŭ si! Ankaŭ la patrino ne rigardas min knabo.«

»Rigardu, kian belan diskon mi por vi desegis,« montris la patro.

»Ho jes, kiel bela ĝi estas, ĝuste tian volus havi ankaŭ mi. Donu al mi, mi forprenos ĝin,« incitetis Töss-Mihkel sêrce.

»Venu rapide, alie la onklo forprenos,« invitis la patro Auli-n.

La ordinara Auli estus elbaraktinta el la sino de la patrino kaj alkurinta kun laŭta kriego, sed la nuna nur rigardadis kun fingro enbusê, kun largê malfermitaj senbrilaj okuloj.

»La infano lacigiĝis, lasu lin trankvila, diris la patrino milde karesante la kapon de Auli. Al Auli ruligiĝis bulo en la gorgôn, larmoj en la okulojn kaj plorado elversigiĝis kvazaŭ depost digo.

»Häilu, prenu, portu al li la diskon. Ne ploru, fileto, onklo ne rajtas forpreni la diskon de infano.«

Oni alportis la diskon, alvenis Häilu kaj karesis kaj kisis la vangojn de Auli, alvenis ankaŭ la aliaj, sed Auli ne povis cêsi ploradi; li mem ne sciis, kio ĝi estas.

»Ni iru en la câmbbron; la infano mangôs kaj tuj enlitigiĝos,« decidis la patrino.

Oni iris en la câmbreon kaj por mangi estis pizosupo, la plej placâ al Auli. La patrino kaj Häilu konkuradis unu kun la alia lin mangigante, proponadis tion kaj alian. Auli gustumis unu-du kulerplenojn kaj poste diris: »Mi ne volas.«

»Kion vi do volas? Eble bulkon? La patro alportos el la butikon.«

»Mi volas nek bulkon, nek ion alian.«

La patrino estis senkonsila.

»Kion vi faris al li, bubino?«

»Nenion mi faris. Li estis cê Petsu-knabo,« penis Häilu sin ekskuzi.

»Kial vi permesis tion?«

»Cû mi permesis? li mem senpermesis iris,« ekskuzadis sin Häilu kaj time atendis, ke Auli nun diros al la patrino, kiel la fratino igis lin revenigi la bovinon.

Sed Auli aŭskultis apatie, kvazaŭ lin ne koncernus la afero entute, kaj kiam la patrino demandis: »Cû Petsu-knabo vin suferigis,« Auli nur redemandis:

»Panjo, cû la onklino de Petsu-knabo estis antaŭe onklo?«

»Li deliras,« eklamentis la patrino kaj enlitigis la infanon.

Häilu estis iom câgrenita, ke siŝ oni riprociŝ pro Auli, aliokaze ankaŭ siŝ kunirus. Nun siŝ sidadis cê la fenestro kaj rigardis kun malbonhumore aspektanta vizagô eksteren. Sed kiam siŝ aŭdis gêmadi la

fraton, ekregis sîh kompato kaj ankaŭ sîh rapidis al Auli.

»Kio doloras al vi,« demandis la patrino.

»La ventro doloras—tie ciĥ.«

La patrino masagadis, deklamis la sorcĥvortojn »keermus-kaarmus«, donis ian tinkturon. Auli gĥmadis jen pli laŭte, jen pli mallaŭte. La patrino palpadis liajn ardantajn vangojn kaj frunton.

»Cĥ ankaŭ la kapo doloras?«

»La kapo ne doloras—tiel.«

»Hailu, kuru rapide al la pasfejo. La avino pelu hejmen la bovinon, eble sĥkonas ian rimedon.«

Hailu ekrapidis pli ol ordinare: sĥ ja sciis, kiom gravan komision sĥ havas. Intertempe venis en la cĥmbbron la patro.

»Nu, fileto, kiel vi fartas?«

Auli ridetis malforte kaj kvazaŭ sentante sin iomete kulpa: Jen, kiel vi vidas pacĥo, mi respondus, sed mi mem ne scias. Anstataŭ li respondis la patrino:

»Li ardadas kaj gĥmadas kaj plendas pri ventrodoloro tie ciĥ.«

La patro ekridis per rido largĥ, bondezira kaj kuragĥga.

»Malgravajĥo, forpasos, nenion gĥ povos fari al viro.«

»Eble ni invitu la kuraciston,« proponis la patri-no, plena de zorgoj pro sia favorato.

»Ni iom atendu,« decidis la patro, »eble la malsano cĥsos ankaŭ sen li.«

Kaj li foriris el la câmbro.

Auli inter la doloratakoj ekdormis per malpeza fugêma dormo. Kiam alvenis la avino, sî sercâdis en siaj ujetoj kaj kestetoj, volvajêtoj kaj ligajêtoj, kolektadis de tie kaj tie cî eretojn kaj grajnetojn, foliojn kaj radikfrangêtojn, florojn kaj burgônojn, trunketojn kaj sêlon sekigitan, ordonis ion kuiri, donis alian nekuirite en la busôn aŭ metis sur la ventron. Auli akceptis cîôn obeeme, permesis al sî premi kaj masagi, sorcîmurmuri kaj krucdesegnadi, sed nenio helpis, la suferoj cîâm pliigîs.

Jen alvenis vilagîmaljunulinoj kun siaj medikamentoj kaj daŭrigis la kuracadon de Auli.

Venis onklino de Mæltpere kaj alportis verm-eligilon. Oni gîh endonis.

Venis boonklino de Altpere kun botelo da brando. Oni alsîmiris de ekstere.

Venis Tiiu el Tagaru kun tinkturo de asafetido. Oni gîh endonis.

Venis ankaŭ multaj aliaj kaj kun cîes alveno ricevis la malfelicâ Auli cîâm ion, aŭ interne aŭ ekstere, tiel ke se li antaŭe estus tute sana, nun li devis malsanigî post tiom intensa kuracado. Kio scias, kio estus farigîta, se ne alvenus la baptopatrino de Auli. Sî forpelis cîujn vilagîmaljunulinojn kaj diris al la patrino:

»Kion vi faras, cû vi volas mortigi la infanon?«

»Kion mi faru, kiam li kriadas kaj gêmadas.«

»Do venigu la kuraciston, bonaj hometoj!«

»Sed la maljunulo ne iras.«

»Do mi mem iros. Sed gardu vin, ke vi ne permesu al tiuj sorciŝtinoj transpaŝvian sojlon.«

Kaj jam ŝi foriris.

»Kien iris baptopatrino?«

»Ŝi iris venigi la kuraciston.«

Auli konsideris en si mem, cû la kuracisto estas io bona aŭ malbona, cû lin oni endonas aŭ de ekstere alsûmiras. Aŭ ... antaŭ liaj okuloj aperis la zorgoplena figuro de la baptopatrino, kiu, simile al la avino, klopode sercâdas en siaj ujetoj kaj kestetoj, volvajetoj kaj ligajetoj kaj sercâs en ili-la kuraciston.

»Panjo!«

»Nu«, ŝi timigâs pro la subita ekvoko.

»Unu kesteto de avino estas en la provizejo sub la bretaro, eble en ĝi estas la kuracisto.«

»La kuracisto ne trovigâs en kesteto, li estas homo.«

»Homo,« miris Auli.

»Kuracisto estas sagâ homo, kiu scipovas resanigi.«

»Cû mi ne estas sana?«

»Ne, vi estas malsana.«

»Malsana. Ha, tiel oni estas malsana? Kaj oni poste mortos?«

»Ne parolu tiel, karuleto!«

Sed la avino cîam diris: »Kuru, kuru ekstere, poste vi malsanigôs kaj mortos.«

»Vi ne mortos, resanigôs.«

Tiu »resanigôs« iom strange ehâdas en la oreloj de Auli. Li eksercâs en siaj ne multnombraj rememoroj. Vere iam diris ilia patro al Petsu-maljunulo: »Vi resanigôs kaj ankoraŭfoje edzigôs.«

»Panjo, cû ankaŭ mi edzigôs tiam?«

»Certe vi edzigôs, kiam alvenos la tempo.«

»Cû ankaŭ Häilu edzigôs?«

»Ne, Häilu ne edzigôs.«

»Cû la knabinoj ne edzigôs?«

»Ili ne edzigôs.«

»Sed mi edzigôs?«

»Jes, vi edzigôs.«

Auli iomete primeditis. Tiam li sfelatakis de alia flanko:

»Sed kion faras la knabinoj?«

»La knabinoj edzinigôs.«

»Do Häilu edzinigôs?«

»Versâjne sîedzinigôs, se ebligôs.«

»Sed mi ja ne edzinigôs?«

»Ne, la knaboj ne edzinigâs, ili edzinigas la knabinojn.«

Tiel. Gî estis suficê turmenta konversacio. Auli kunpremis dum doloratakoj la dentojn kaj suferis vire, por ruzete sciigî cê panjo, kio sî lin opinias esti. Kvankam la konversacio ne donis plenan certecon, tamen ec ĉiom estis bonvena. Auli estis nun kelkrilate kontentigita, nur la doloro en ventro, tiu -malsano.

»Panjo, cû tiu doloro estas malsano?«

»Jes, infaneto, malsano doloras.«

»Sed se oni batas per vergoj, cû ankaŭ tio estas malsano?«

»Tiam ne estas malsano, tiam oni punas.«

»Sed cû malsano ne estas puno?«

Cê panjo ecĵla busô malfermigis: kia hometo li estas kaj kiel li demandas, ke ecĵmaljuna homoscipovas diri nenion. Kio do el li farigôs, se li restos viva.

Auli ne kontentis pri neplena scio. Li demandesploris, kiu sendas la malsanon, pro kio li sendas kaj cû ne povus la Patro Cîela tiel arangĵla aferon, ke la malsanoj tute ne ekzistu.

Dum kelka tempo regis silento. Tiam aŭdigis, simile al la »heureka« de Arkimedo, la ekkrio de Auli: »Hajleroj.«

»Kiaj hajleroj,« demandis la patrino, sed ne ricevinte respondon, sĵopiniis, ke la infano deliras kaj sĵlasis lin trankvila.

Auli sciis nun, ke la Patro Cîela punas lin pro mangâdo de hajleroj kaj miris nur, kiel Hăilu, lia kunkulpulino, povis eviti la punon. Kvankam la afero lin treege interesis, tamen li lacigis kaj ne havis forton por plia demandado.

Li ekdormis por mallonga tempo kaj kiam li ree malfermis la okulojn, apud la lito staris fremda onklo kun stranga kaprobarbo kaj kun nazpincĵoj. Staris kaj gaje ridadis:

»Nu, eta vireto, kio estas al vi? Cû klako en stomako aŭ pesto en intesto?«

Li mezuris temperaturon, esploris la pulson, rigardis al sia poŝhorlogo, prempalpis kaj masagiŝ, demandis kaj esploris. Ĉiĉes okuloj estis alnajlitaj al la kuracisto, en ili ardis senvorta demando.

»Cekinflamo. Brulumo en intesto. Bezoniĝas apendiktomio. Oni devas lin operacii; nu, tranci, se vi ne komprenas. Vi devas tuj veturigi lin en la urbon, alie ...«

Li finis per gesto.

»Kiel ni, malriculoj, havigos la monon necesan?«

»Tjes, tion mi ne povas diri. Penu iel havigi.«

»Cû alie la afero ne estas arangêbla?«

»Alie ĝi ne estos, t-jes.«

Kaj por liberigi de la malagraba konversacio, li turnas sin ankoraŭ fojon al Auli: »Adiaŭ, vireto, vi vidos la urbon kaj oni tie vin resanigos, tjes.«

Finita estis la vizito, la patro mem reveturigis la kuraciston.

Stranga saĝnis al Auli la absurda logiko: por resanigi, oni devas lin tranci. Kaj kiel oni lin tranci? Cû per tranci, kiel la patrino tranci el la sapokuirajo kubeton post kubeto. Kio restos tiam el li?

»Panjo, cû en la urbo oni tranci el mi kubetojn?«

»Kiajn kubetojn?«

»Cû tiel oni tranci, kiel vi tranci la sapokuirajon?«

»Oni ne tiel tranci.«

»Cû oni distranci en du partojn? Laŭlonge aŭ laŭlarge?«

»Oni entrancôs nur etan-etan vundeton kaj poste oni tuj kunkudros.«

»Cû per kudromasiño oni kudros?«

»Per malgranda ora kudrileto kaj silka fadeno.«

Al Auli rememorigâs liaj etaj vundetoj, kiujn neniu kunkudris per ora kudrileto, nek per silka fadeno, sed al kiuj oni metis pice-rezinon kaj kiujn oni bandagiis per mola cifonajô.

»Sed, panjo, cû bandagiis oni ne povas?«

»Oni ankaŭ bandagiis.«

»Panjo, mi ne volas, ke oni min kudru.«

»Do oni ne kudros, ekdormu nun!«

Auli fermas la okuletojn, sed lia vigla kapeto laboradas. Bonege, se oni ne kudros. Tiuj onkloj estas tolereblaj. Sed ...

»Panjo, cû oni trancôs en la fingropinton?«

»Ne, en la ventron, kara fileto.«

En la ventron? Terurege! Kiel la rano estis entranciĝinta de la patro per falcio.

»Sed tiam ja eligôs la intestoj.«

»En intesto trovigâs la malsano. Alie ne eblas vin resanigi, oni devos elpreni de tie la kaŭzon de malsano.«

Al Auli mankas forto por daŭrigi la demandadon. Tiom da novajôj, perfoje, ja turnadus kies ajn kapon.

La panjo eliris kaj restigis Häilun gardadi la mal-sanulon. Iu stumble enfalas trans la sojlo: Petsu-knabo. Häilu gluigâs proksime-proksimege al la frateto, preta cîumomente elgrati la okulojn de la

fremdulo, timante, ke tiu povus iel misfari al Auli. Sed Petsu-knabo mem havas câgrenegon: la gepatroj dungigis lin al bienetmastro por pasĉado, kio malpliigis lian humoron je cent gradoj. Imagigiĝs eterna sklaveco, vipo kaj katenoj, dum hejme estis eterna bonestado: promenadi post la ununura bovino kaj ordoni al aliaj, kiom nur placĉs. Tilma malice mokis: »Ne pensu, bubacĉ, ke vi nun laŭantaŭe bonfartos, oni altiros viajn orelojn al botosĉipoj, la patrino mem diris!« Kaj evidente sĉ ankaŭ diris, alie Tilma ne scius paroli pri tio.

Petsu-knabo estis tre humila kaj bonvola: ecĉofeton ne ekparolis iel maldece. Li demandis kondolence pri la sanstato de Auli. Auli interpretis la aferon laŭ sia kompreno. La onklo kun grandaj okuloj diris, ke en lia intesto io brulas. Eble la knaboj de La Cĉela Patro jĉtis tien, en cĉ tiu nokto de hajlado, alumeton. Nun oni alimaniere ne povas elpreni, li devas veturi en la urbon; tie oni entrancĉs en la ventron, elprenos la alumeton kaj kunkudros la ventron per ora kudrilo kaj silka fadeno. Kaj nenio plu.

Petsu-knabo aŭskultadis kaj kapjesadis aprobe al tiom simpla resanigĉmaniero. Tiam li eklendis pri sia malfelicĉ kaj sĉjnis ecĉne rimarki la cirkonstancĉn, ke tiurilate Hĉilu malkasĉ vidigis sian plezurĉn. Por li en la nuna momento estis tute egale, kiel rilatis aliaj al lia afero, li cĉfe bezonis iun, al kiu li povu paroli pri cĉĉ, malpezigi la koron. Fine ankaŭ tiu cĉ temo elcĉpigis kaj Petsu-knabo vidigis

intencon de foriro. Antaŭe li longe serĉadis en la posôj kaj kiam li trovis la serĉton, li enmanigis gîñ al Auli. La koron de Auli plenigis kompatemo senlima kaj homamo senfina. Li flustris:

»Mi bedaŭras.«

»Kion vi bedaŭras,« demandis Petsu-knabo.

»Ke ili vin fordonas.«

»Ho, bagatelajô, ne multe gî gravas por viro,« fanfaronis Petsu-knabo kaj ekserĉis la anson.

Auli seriozigis, li rememoris pri io.

»Aŭdu!«

»Nu?«

»Cû via onklino estis iam onklo?«

Petsu-knabo ne kuragis profani la solenan momenton per mensogado.

»Ne estis, mi mensogis.«

»Diru: Je Dio!«

»Je Dio, mi mensogis. Mia onklino neniam estis onklo. Pardonu al mi!«

Auli etendas la manon. Li estus tujmomente pardoninta al la tuta mondo, tiom granda farigis subite lia koro. Petsu-knabo foriris. Auli rigardis la riceviton donacon. Ora butono (la oro tamen estis nur kupro) gî estas belega. Li alkudros gîñ al sia jaketo. Kiel bona estas Petsu-knabo: li donacis al Auli oran butonon. Se ankaŭ Auli povus donaci ion al iu.

Subite Aulin ekregis granda ideo.

»Hailu, se mi trinkos, cû la akvo versigôs en la inteston?«

»Mi ne scias, mi iros, demandos patrinon.«

»Iru, demandu, estu bona!«

Häilu iris, Auli tremis pro ekscito.

»Jes, la akvo versiĝos en la inteston,« diris Häilu reveninte.

»Do alportu akvon, sed tre multe! Kun granda krucô.«

Häilu alportis la akvon. Auli sin sidigis.

»Metu nun la orelon tien,—cî'tien!«

Häilu metis la orelon al la ventro de Auli.

»Alpremiĝu proksimen—proksimen kaj aŭskultu atentege!«

Auli trinkis kaj trinkis, Häilu aŭskultadis kaj aŭskultadis.

»Cû vi aŭdis ion?«

»Mi ne aŭdis.«

»Cû vi vere ne aŭdis?«

»Vere mi ne aŭdis.«

»Diru: Je Dio!«

»Je Dio, mi ne aŭdis.«

Auli câgreniĝis. Estas ja malfacile disigi de sia favorata ideo. Auli volis helpi al si mem: estingi la bruladon en la intesto, sed nun Häilu ne aŭdis la si-bladon de estingigô.

Por Auli komencigis malbonaj horoj. Senhelpe—senkonsile cîuj staradis cê la lito—la patrino, la avino kaj Häilu, kelkfoje ankaŭ la patro al ili aligiĝis. Unu vocêtadis, alia konsolis, tria ploris kaj karesis la molan hararon kaj palajn vangojn, dum la kvara penis sêrci: »La malsano tuj finiĝu, mia knabo resanigiĝu!« sed la sêrco tute ne estis gaja sêrco, ĝi

estis malgaja sêrco, altrudita, laŭsâjna sêrco, kiel povus sêrci komedianto havante en la koro obse-
dan suferon aŭ funebbron. La doloro ekatakis emfa-
ze kaj igis la etan suferanton sŭitegi je la tuta kor-
po, la hararo malsekigiĝis kvazaŭ giĝestus jŭs lavita.
Inter doloratakoj, la malsanulo trankviligiĝis kaj ec-
ridetis tra larmoj, kiel kelkafoje kaj pluvadas kaj la
suno brilas samtempe. En unu el tiaj sunbrilaj mo-
mentoj Auli subite demandis:

»Cŭ la urbo havas grandan breton?«

»Kian breton,« ne komprenis la aliaj.

»Kie oni sin ban-vergas.«

»Ah,« divenis la patrino, »la urbo ne estas va-
porbanejo, en la urbo trovigâs multe da domoj kaj
pregêjoj kaj—vi ja mem poste vidos.«

»Sed cŭ la urbo estas malproksime, panjo?«

»Malproksime, karuleto, malproksime.«

»Sed kiel ni giĝn atingos, mi piediri ne povas, eble
panjo min portos.«

»Ni veturos cêvale, eble per masiĝo.«

»Per tiu ciĝ?« kaj Auli montris al la kudromasiĝo.

»Ne, per relvojsiĝo.«

Nova febroatako cêsigis la demandadon. Sârtsu
ekstere ekbojegis.

»Iru priirgardi, kial la hundo bojas,« ordonis la
avino al Hâilu. Hâilu ne povis ecĝformovetigiĝi de la
rando de l' lito, kiam eniris la baptopatrino de Auli
kaj malantaŭ si la patro.

»Kion vi kovadas tie ciĝ, ekriprociĝis la baptopatri-
no, ke vi ne arangiĝis vin por la forveturo, al vi eb-

ligûs pli frue forveturi.«

»Kion ni havas por arangiĝi,« ekmurmuris la patro kaj eliris por jungi la cêvalon, dum la patrino en-câmbre preparis kion kunpreni kaj al la hejmeres-tontaj—al la avino kaj al Häilu—ordonadis rilate al la hejma mastrumado: kiom almiksi farunon al la trinkakvo de Maasik, kiomfoje mangiĝi la porki-don dumtage, el kia silo preni la terpomojn, kia kokino ovumas en la subtegmento, kiaj ovoĵ estas vendendaj unuavice al la akaparisto kaj je kia pre-zo la duoj. La baptopatrino prenis el papervolvajō verdan delikatlanan kostumon kaj ekvestis Aulin.

La patro revenis el ekstere: »Nu, cû vi estas pretaj?«

»Häilu, adiaŭdiru nun al la frateto,« ordonis la patrino, »eble vi plu ne ...«

Kaj sî ekploris, Häilu sekvis la ekzemplon.

Auli vidis la aliajn plorantaj kaj aligîs al ili.

»Kion sî faras, maljuna homino;« koleretis la pa-tro, »vidu, kiel sî plorigas la infanojn senkaŭze, senkiale.«

La baptopatrino ekrapidis por konsoli Aulin: »Nenio malbona farigōs, mia baptofilo resanigōs, baldaŭ revenos kaj tuj baptopatrinon vizitos.«

Kaj al la patrino: »Cêsu, kial vi plorigas la infanojn!«

Al tio la patrino: »Kiel mi povus alie, se mi estas tiom sentimentala.«

Fine oni venkis la sentimentalecon, sekigis la plorantajn okulojn, inspektis la karajn lokojn kaj

ekveturis—direkte al la urbo.

Kiam renkonte veturis sinjoroj, la patro jam fruege turnis flanken. Sinjorino aŭ fraŭlino etendis al Auli la manojn kaj ekkrietis:

»Kiel bela knabeto! Se ankaŭ mi havus tian!« Kaj jam ili estis preterveturintaj.

La patro trifoje kraciĝis: »Fi, fi, fi! Eble ŝi sorcĉigardis la infanon. Nescieble, kiu kian okulon havas.«

Sed la patrino aliopiniis: »Gravaj sinjoroj la unuaj renkontiĝis. Eble ĝi antaŭdiras bonsâncon.«

»Eble,« cedis ankaŭ la patro kaj ekbruligis la pipon.

Fine Auli vidis ankaŭ la urbon. Nenion eksterordinaran ĝi al li prezentis. Ĝi deprimis lin kaj malklarigis lian konscion. Aliokaze li certe multe havus por rigardadi kaj demandadi, admiradi la stratojn, elpendaĵojn, domojn, homojn, sed nun li estis indifera, apatia.

»Kien ni nun veturu,« demandis patro haltinte sur la strato.

»Mari ja diris: en klinikon.«

»Klinikon, klinikon, mi mem aŭdis, sed kie troviĝas tiu ĉi kliniko.«

»Demandu iun.«

La patro ekrigardis la homojn preterirantajn, salutis kelkajn fojojn: »Bonan tagon sinjoroj, bonan tagon sinjorinoj, bonan tagon fraŭlinoj,« sed la sinjoroj-sinjorinoj, fraŭlinoj movigadis kvazaŭ per risortoj streĉitaj kaj ne povis sin haltigi. La patro

transjêtis la kondukilojn al la patrino, desaltis de la veturilo kaj direktigis kun decida mieno al ia ulo.

»Bonan tagon, junsinjoroj!«

»Junsinjoroj« (tamen ne en pluralo!) havis violan nazon kun samkoloraj vangoj kaj rugajn elstarantajn okulojn.

»Ne incitu,« li ekkriis abrupte, »cû vi volas interbatigî, he?«

»Estu afabla, diru, kie estas la kliniko?«

»Kliniko? Kiun? Cêvalon? edzinon? infanon? vin mem? Nu? Rapide! mankas tempo. Kia kliniko? he?«

»Cû pluraj ekzistas?«

»Cîaspecaj! Por cêvalo veterinara, por edzino virina, por infano infana, por vi meme frenezulejo.«

»La infano malsanas,« aldiris la patro, sed la veloj de lia vidalvidulo subite eksvelis pro vento: cû li vidis iun aŭ opiniis, ke lin oni vidis, li forvaporigis senspure.

Virino, deflanke aŭdinte la aferon, gvidis ilin al la necesa loko. Tie cîo prosperis jam multe pli vigle, kvazaŭ oni estus atinginta post surmaraj sformoj kvietan havenon. Aulin oni metis inter litotukojn, kie li baldaŭ ekdormis, lacigita de la voĵagô kaj cîo cetera. La patrino restis gardanta apud Auli, dum la patro devis serci al si noktejon aliloke. Li trovis giĝn en iu korto-enveturejo, kie li dormetis sur la veturilo giĝn matenigô. Kaj tiamaniere plurajn noktojn: li ne volis hejmenveturi, antaŭe pasis kelkaj tagoj post la operacio kaj oni estis pli-malpli certa

pri resanigô. Ankaŭ la patrino ne fartis multe pli bone: kurbiginte la dorson sîsidadis apud la lito de Auli, nur por momentoj sîmetis la kapon al la kusenrando aŭ al la mano, apogigânte kubute al tablo.

Kiam Auli vekigîs, katenis lian atenton plej unue la brilanta globeto sur la alta piedlokfosto de la lito, kiu placîs al li pleje el cîuj gîs tiam konataj objektoj. Gîn li volus havigi por kompletigo de sia malgranda havajô. Tiam li ekgêmetis: cîo ja estas tiel terure kara, kiel li aŭdis de la aliaj. Aŭdigîs la vocô de la patrino. Sîkonversaciis kun iu. Pri li.

»Do oni jam operaciis?«

Oni operaciis, t. e. oni trancîs? Lin? Auli ree ekgêmis kaj iom pli laŭte. La patrino havis atenteman koron kaj viglan pasôn.

»Cû min oni trancîs?«

»Malmultete. Tre malgrandan vundeton.«

»Ha.« La globeto brilis kiel antaŭe, sed cîrkaŭ gî kolektigîs nebulajô, komence maldika, sed iom post iom gîplidensigîs, gîs kiam cîo dronis en nebulo kaj alvenis nirvano. Kvazaŭ de senlimaj malproksimoj li aŭdis la paroladon de la patro, tiam oni flustradis, pasâdis sur la piedfingroj, sed la palpebroj de Auli estis treege pezaj. Ne nur la palpebroj, sed cîu molekulo, cîu atomo estis kvazaŭ najle fiksitaj al sia loko, tiel ke li povis nek movigî, nek al io reagi. Kio alvenis, estis ne ordinara dormo kun songâj vizioj, sed kelkatempa neekzistado, morto.

Kiam Auli rekonsciigis, ciŝkaŭ li agadis fremdaj manoj, klinigis super li fremdaj vizagôj, la patrino estis sôvita pli malantaŭen. Sed siĉeestis.

»Estu trankvila, vireto, ni zorgeme bandagôs vian vundon.«

Auli jam estis trankvila, permesis sin bandagi, aŭskultadis, kiel oni admonas lin ke li kusû ciâm trankvile.

»Ciô prosperos bone, li baldaŭ resanigôs,« oni diris; kaj la patrino gôjis.

Sed ne farigis ciô tiel facile. Auli estis turmentata de soifo. Li petis, ke oni donu al li trinki.

»Vi ne povas nun, karuleto, atendu gis vi plisaniĝôs, tiam ...«

Facile estas diri: atendu. Auli komence ankaŭ provis sekvi la konsilon, sed gis kiam li povos elteni!

Baldaŭ li denove petis kaj ciâm pli insiste.

»Mankas gûste la akvo!«

»Ordonu alporti,« li insistadis.

Sekvis riprocôj: »Vi ne volas doni al mi trinki.«

»Cû mi rifuzus, sed ...«

Oni malsekigis la lipojn, kies haŭto estis fendiginta pro sekeco kaj la krustan langon, per tukangulo trempita en akvon. Kaj nenion plu. Auli ne povis kusî trankvile. La patrino kun penego lin fikstenis. Pro la penego siĉlacigis. Levis aŭtomate la krucôn al la lipoj.

»Mem vi trinkas, sed al mi ne donas.«

La patrino remetis la krucôn ne gustuminte ec^guteton: certe! la infano devas elteni kaj sîne povas. Dum la trinkado estos malpermesite al Auli, ankaŭ sîne prenos ec^guteton en sian busôn.

Auli estis regata de soifosento kaj de fantazioj pri trinkado. Li deliris kaj ciŭj liaj halucinacioj turnigâdis cîrkaŭ unu kaj tio sama.

Jen li vidis la bestojn, kiuj ciŭj trinkadis: bovoj, cêvaloj, sâfoj. Ec^la hundo kaj kato lekadis avide la akvon. Kokoj rektigis la kropojn kaj levis la bekojn supren, malantaŭen kurbigante la kolojn. Ciŭj ili trinkadis kaj trinkadis senhalte, sencêse.

»Panjo, ili fortrinkos la tutan akvon,« ekplendis Auli.

»Kiuj ili?«

»Kokoj.«

Memorigiŝ nur la lasta cênero de la vizio.

»Estu trankvila, karuleto, nek kokoj, nek iu alia povos fortrinki la tutan akvon.«

Poste Auli estis hejme. Prenis el la sitelo akvon per krucô. Sed Petsu-knabo forprenis la krucôn kaj la akvon fortrinkis, prenis la sitelon kaj ankaŭ giŝ malplenigis. Iris al ilia puto, malsuprenklinigiŝ kaj ektrinkis ...

Ili estis en la sîitbanejo: la patro, patrino, Auli, Hâilu kaj la avino. Auli estis turmentata de soifo.

»Panjo, mi volas trinki,« li insiste petis.

»Hâilu, donu al li per pokaletto el la tino,« ordonis la patrino.

Häilu iris al la tino, kaptis giĥ ambaŭmane cĥ teniloj, klinigiĥ kaj ektrinkis. Subite la tino falis flanken kaj la akvo elfluis al la planko.

Auli ne plu povis eliri el la vaporbanejo. Estis varmege, sed la avino cĥam per granda cĥrpilo versĥdis akvon al la vaporforno.

»Avino, plu ne versĥ akvon, mi ne eltenos la varmegon, portu al mi akvon!«

Sed la avino sĥjnigis sin surda kaj daŭrigis la akvoversĥdon. Tiam alvenis Häilu kun akvopokaletto postdorse kasĥta, por ke la avino ne vidu; palpebrumis al Auli: »Prenu kaj trinku!«

Auli volis ektrinki, sed la avino intervenis, forprenis la pokaletton kaj kolerete diris al Häilu:

»Vi ne rajtas doni trinki al la infano.«

Auli malfermis la okulojn. Apud la lito staris la patrino kun akvopokaletto en la mano, fremda onklino tenis sĥn je mano kaj severe diris:

»Vi ne rajtas doni trinki al la infano. Cĥ vi ne aŭdis, kion la kuracisto diris?«

Kaj sĥforportis la pokaletton.

Felicĥ, fine alvenis dormo kaj forportis Aulin en mondon alian kaj pli bonan. Giĥestis plu nek la jĥsa duondorma delirado, nek la antaŭa estado en la abismoj de la morto, sed proksima al la trankvila refresĥga normala dormo. Post la vekigĥ, matene, la suferado pro soifo ne sentigiĥ tiel akre, kaj kiam oni permesis doni per tekulereto guteton al la lanĥopinto, Auli montris al la granda akvokrucĥ kaj diris:

»Kiam ni hejmeniros, ni portos al ni tiel grandan krucôn kaj donos el gî trinki al Häilu *tiom, kiom ŝi volas.*«

La patro, kiu restadis en la urbo tiun kaj du aliajn tagojn, ofte vizitis kaj foje alportis orangôn.

»Nur ne forglutu,« avertis la patrino, doninte al Auli pecon da orangô por ke li sucû el gîla sukono.

»Mi ne forglutos, panjo kara, cû vi entute al mi ne fidas,« petege diris Auli kaj por pruvi elprenis la orangôpecon el la busô.

Fine—en la tria, kvara tago—la patro ekveturis hejmen. La patrino donis instrukciojn al la patro kaj sendis ilin kun la patro al la hejmanoj, sed, post cîuj cîzorgoj kaj penadoj, en la kapo regadis kaos; ne unu fojon sî implikigîs kaj rekomencis kaj finfine diris la patro: »Mi nenion plu memoras el cîuj viaj diradoj.« Auli, de sia flanko, sendis salutojn al Häilu, kaj al avino, kaj al baptopatrino, kaj ...

»Min ne multe oni trancîs, nur etan vundeton; mi plu la akvon ne tralasas, al mi oni donas jam suficête trinki. Donu al Häilu multe-multege trinki. Kaj al Maasik. Kaj al cîuj.«

En la sekva tago la stato de la malsanulo pli malbonigîs. Atakis febro, la etulo ree jêtigâdis kaj deliris. Nostalgio ekregis la infanon, li ekpetegis la patrino: »Panjo, mi volas hejmen.« – »Vi estas malsana, resanigû, tiam ni tuj ekiros.« – »Mi ja estas sana, mi morgaŭ resanigîs,« asertis la knabeto kaj penegis foriri, cîam foriri. Tiam li vidis sin hejme. Häilu venis renkonte plorante kaj demandis:

»Auli, cû vi ree estas sana?« – »Jes, mi estas sana, sed kial vi ploras?« Häilu ne respondis. »Mi nun pasĉados kun vi Maasikon,« ekparolis Auli. Häilu pli malgaje ekploregis kaj diris: »Ni ne havas plu Maasikon.« – »Kiel ni ne havas? kie ĝi restis?« – »Oni ĝin vendis, la patro bezonis monon por pagi pro vi, ke vi estis en la urbo.« Auli malgajigiĝis: »Baptopatrino, vi promesis pagi por mi kaj nun vi lasis forvendi Maasikon. De kie ni nun ricevos la lakton kaj buteron kaj nutraĵon por grasigi la porkon? Baptopatrino se mi tion scius, mi ne estus irinta en la urbon.« Tiam alvenis la baptopatrino kun granda belega bovino cêflanke. »Mi donacas al vi bovinon multe pli bonan ol Maasik.« – »Baptopatrino, mi ne volas pli bonan, mi volas nur Maasikon. Tiu cîbovinego multe mangêgas, la patro ne povas havigi al ĝisuficê da fojno.«

Kaj subite la bovinego ekmangiĝis. Ĝi mangiĝis kaj mangiĝis kaj mem nur ĝemspiregis. Ĝi formangiĝis iliajn brasikojn kaj napojn de sur la bedoj apud la dompordo, formangiĝis la cêdomajn hordeon kaj pizojn, formangiĝis la berarbustojn kaj jam disrompadis la fruktarbojn: kaptegis busên la brancêgojn kvazaŭ pajlajôn pofaske kaj mem cîam pligrandigiĝis kaj plialtigiĝis simile al monto.

Kaj subite estis tie Maasik. Ĝi blekis: »Nenien mi estas vendita.« Kaj ekluktis kun tiu granda bovinego. Sed Maasik ja estas malgranda kaj malforta, cû ĝi povos venki la alian. Tamen, malgraŭ cîo. Rigardu: la bovinego sin retiras. La bovinego cedas al la

malgranda Maasik, gî ne povas gîñ venki. Tiam Auli devis foriri ien malproksimen gastadi. Li kontraŭvole devis. Li estis en nova vestaro, piedvestita, nur necesis ekiri. Neniu, kiun li kunvokis, konsentis lin akompani. Panjo ne, paĉjo ne, Häilu ne, avino ne, baptopatrino ne, neniu volis, eĉ ĉe unu animo.

Auli malfermis siajn grandajn, febrajn okulojn kaj rigardis al la patrino kun fremda forestanta rigardo.

»Panjo, ordonu, ke Häilu kun mi kuniru!«

»Kien?«

Respondo ne ricevigis.

»Häilu ne estas tie ĉi.«

»Tiam vi mem kuniru.«

La patrino sciis nenion por diri.

»Sed kiel mi iros tutsola«, eligas el la turmentita animo korsifra vekrio.

La kompatinda patrino pensis, ke Auli ekiros tien, kien irante neniam mortemulo havas kuniranton, nek akompananton.

Kvankam la mateno trovis Aulin en tiu ĉi valo de doloroj kaj eĉ pli fresan kaj pli viglan ol antaŭe, tamen la patrino ne kuragis ne sciigi al la hejmanoj, ke la stato de Auli pli malbonigis, ili rapide veturu lin viziti.

Alvenis iutage la baptopatrino kaj Häilu. Auli estis tre esperiga: oni diris, se la resanigo tiel progresos, la knabeto post unu semajno plu ne bezonos la klinikon. La baptopatrino tuj demandis, kion Auli

volas por donaco. Auli montris fingre la litoglobeton kun argumento: »Gĩbrilas.«

»Gũste gĩn ni ne povas ricevi, sed ni portos ion alian, samspecan.«

Kaj sĩ alportis ion tiaspecan, brilantan, ec^pli grandan kaj pli belan. Sed Auli, en la profundo de sia koro, ne sentis sin kontentigita, ke li ne ricevis *gũste tion*, kion li deziris. La cãgrenon forigis nek ora birdo, nek argẽta sĩpo, nek vitraj globetoj kun belegaj diverskoloraj florornamajõj.

»Baptopatrino, kial vi alportis tiom multe, forportu, mi ne volas tiom multe,« diris Auli malgaje. Cĩuj cĩja estis objektoj, kiuj neniam povis farigĩ lia plena posedajõ. Oni formetos ilin kaj li povos rigardi ilin maloftege, gardante peneg, kvazaũ sian beatecon, cãr frakasigõ kostus multe da larmoj. La baptopatrino ne komprenis sian favoraton. Sĩ ek-koleretis kaj diris ofendite:

»Se vi ne volas, mi donacos ilin al Hãilu.«

»Baptopatrino, mi ja volas, sed ...«, ekplendis Auli. Kiel komprenigi, kial li estas tiel malgẽntila kaj nek gõjas, nek jodlas, kiel oni atendis de li.

»Panjo metos en sřankon,« li diris fine.

»Sĩ ne metos en sřankon. Ili tutplene apartenas al vi: vi povos ludadi kun ili, kiam nur al vi placõs, vi povos ilin disrompi, fordonaci, perdi, neniu rajtos vin riprocĩpro ili,« trankviligis la baptopatrino.

»Ha,« kaj la pimpa vosto do ora birdo per unu ektiro forsĩrigĩs.

»Kial vi disrompadas,« koleretis la patrino. Sed Auli ekridis kaj ankaŭ la aliajn ridigis: certe, kial ĝi tie pendacâs kvazaŭ ĝi prezentus Dio scias kian gravajôn.

Ankaŭ Häilu havis siajn montrindajôjn. Iom post iom oni kutimigis al la objektoj kaj ekkonversaciis. La baptopatrino pli konversaciadis kun la patrino, Häilu kun Auli. Auli volis aŭdi pri la hejmo, Häilu parolemis pri l' vojaĝo, pri l' urbo, pri kalesôj veturantaj sen cêvaloj, pri vendejoj kaj pri belaj objektoj, kiujn oni vendadas en ili.

La vizito de baptopatrino kaj de Häilu servis kiel ĝôjiga distro: distrigis Auli cê sia enuiga kusâdo en la lito kaj ricevis iom da helpo la patrino cê sia flegado-gardado. La disigô de la vizitantoj ne estis tre malgôjiga. Auli sciis nun, ke li devas resti en la urbo nur dum kelke da tagoj. »Mi estas jam plejparte sana,« li diris cê adiaŭo, »kaj ne frakasigâs, ec^kiam mi pasâdas.« Kun tiu cî ĝôjiga informo Häilu kaj la baptopatrino reveturis hejmen.

La resanigô progresis kaj Auli iom post iom ricevis sian antaŭan formon. Nur lia pensado igis ia miksajô de fragmentaj imagajôj. La pensoj elhejmaj ne kuragis kunveni, la novaj, cîtieaj, ie en la mallumo cîrkaŭvagadis kaj ne kuragis alproksimigi, samkiel la bestoj kaj birdoj malsovagiĝintaj ofte estas tre malkonfidemaj al la fremduloj kaj spite cîujn invitojn kaj logojn evitadas ilin dum longa tempo, ĝis fine, post pli longa konatigô, ili alkutimigâs kaj hejmecigâs. Inter pure-hejmaj pensoj trovigis an-

kaŭ tiaspecaj, kiuj cĉe estas enhejme: ili postvenis ankaŭ cĉ tien, kaj kiam la malsano pli malfortigĉs, revivigĉs kelkaj iamaj suspektoj. »Kiam oni malsanigĉs, oni mortas; kiam oni resanigĉs, oni edzigĉs,« staris kvazaŭ surskribo sur la disvojmontrilo. Li ne mortis, do cŭ li devas resanigĉgŭste por tiaspeca frenezajĉ? La onklino, kiu iam malpermesis doni akvon al Auli, cĉutage proponas sin por edzino kaj nomas la patrinon bopatrino, malfacile estos liberigĉ de sĉ.

La vorto »edzino« en la imago de Auli havis malklaran, samtempe malsimpatian signifon. La malklarecon malpliigis, sed la alian pliprofundigis la sekva cirkonstanco. En la malsanulejo mortis infano. Alvenis, por lastfoje rigardi la lokon, kie la etulo estis kusĉnta, la geedzoj, liaj gepatroj. La viro kun afable ridantaj okuloj tiom placĉs al Auli, ke li nerimarkeble proksimigĉs al li iom post iom kaj fine staris antaŭ la geedzoj.

Subite la virino ekrigardis pike kaj malamike.

»Kion vi okulacĉs, ranacĉ! Prefere vi estus mortinta ol mia eta Vello.«

»Ne estu maljusta, Lemnik,« admonis la edzo. Auli sentis sin ofendita gĉs la korfundo; li rapidis al la patrino kaj demandis montrante fingre al la edzino:

»Cŭ sĉ estas edzino, panjo?«

»Ne montru per fingro, tio ne decas.«

»Cŭ sĉ estas edzino,« insistis Auli.

»Sĉ ja estas,« respondis la patrino.

»Tiam—mi—neniam—edzigôs.«

»Vi edzigôs, kiam vi maturigôs.«

»Tiam—mi—ne volas—maturigî.«

La patrino klarigis: premega funebro igas la homojn esti maljustaj; ili sâjnas tiam pli malbonaj ol ili efektive estas. Auli intencis konsoli la funebrantojn, donacante al ili cîujn siajn belegajn ludilojn, sed la patrino malaprobis la intencon: maturaj homoj ne bezonas ludilojn; tiuj por ili havas nenian valoron.

La sinjoro kun afabla rideto ekskuzadis sian edzinon: sîñ treege câgrenas la perdo de la sola infano, tial sîñ parolis tiel malafable, sed alie sîñ ... kaj li proponis al Auli frandajôjn. Auli demandis okule la patrinon.

»Akceptu, akceptu!«

Auli akceptis.

Auli iom post iom konatigiŝ kun la homoj de tute nova flanko ol gîŝ nun. Hejme li estis interrilatanta kun du specoj da homoj: la unuj estis al li bonaj sen ia hipokriteco, kiel liaj hejmanoj kaj la baptopatrino, la aliaj—kiel Petsu—knabo kaj entute cîuj Petsu—anoj—estis al li malbonaj, sed plejparte ankaŭ tute sincere. Cîtie oni rilatis al li laŭsâjne bone, sed Auli sentis, ke al tiu boneco mankas io, kio igus lin perfekta.

Fremda sâjnis al Auli la nova medio dekomence, pli fremda gîfarigiŝ nun. Hejmsopiro lin kaptis per potenco de naturfortoj kvazaŭ inter la muroj de malliberejo. La tiea vasteco estis tre malvasta; cîujn

cîrkaŭis nevidebla kovrajô, kiu malhelpis la liberan agadon, la liberan paroladon, ec^ la liberan pensadon. Ankaŭ post tiuj cîmuroj, sur la stratoj, la homoj estis kovritaj per tiu kovrajô. Auli povis eliri kelkajn fojojn kaj sufiĉe bone observadis per siaj klarvidaj okuloj. Li sciis, kial la domoj havis elpendajôjn kun surskriboj. Sed ec^tie, kie ili mankis, la elpendajôj halucinigiĝis. Ec^la homoj sâjnis havi surskribojn sur la fruntoj. Ili estis ne simple homoj, kiel Auli kutimis vidi hejme, sed sinjoroj, laboristoj, komercistoj, bazarvendistinoj, veturigistoj, policistoj, militistoj, lernantoj, almozpetantoj, kanajloj, stratobuboj, malpurajîstoj, drinkuloj kaj amasego da aliaj, ciŭ en sia sêlo, kiu malhelpis lin esti simple homo. Sâjnis al Auli, kvazaŭ li mem ricevus ian krustan sêlon: li ne estis plu Auli, sed iu »mal-sanulo« kaj panjo ne estis plu panjo, sed »la patri-no de eta paciento.« Aŭdi tion cîefikis same, kiel tusî ion abomenan aŭ ec^preni gîŭ al la lango. De tio oni volus laŭeble plej frue liberigi. Kaj al Auli sâjnis, kvazaŭ li neniam povus de tie foriri.

»Panjo, kiam ni foriros?«

»Baldaŭ, baldaŭ, post kelke da tagoj.«

»Post kiom kelke da tagoj?«

»Kvar-kvin aŭ tiel.«

»Sed kiel ni hejmenvenos?«

»Pacjô alveturos por nin hejmenporti.«

»Sed se li ne alveturos?«

»Certe li alveturos.«

Auli treege timis, ke eble la patro tute ne venos kaj tiam ili devos por cîam resti en la urbo. Tio estis la plej malbona el cîo povanta okazi en la mondo. Kompare al tio, al Auli cîuj liaj antaŭaj timoj sâjnis ridinde bagatelaj. Prefere povu farigî cîo: la Cîela Patro lin mortbatu, fantomo formangû, li mem igû knabino aŭ la kuracistoj lin cîtie pulvorigu; sed ke li plu ne povos hejmenveturi, tio estas la plej malbona el cîuj malbonajôj. Tiun cîtimon ne povis forgesigi ec tio, ke Aulin, por lin distri, oni kondukis en kinon kaj menagêrion kaj ke la patrino penis lin cîamaniere kuragîgi; la knabeto cîam demandadis, kiam la patro alvenos, kiam li alvenos. Se oni aŭdis ion veni. Auli tuj ekkuris por vidi, cû ne pacjto estas; ec nokte li desaltis de la kusêjo kun ekkrio »Pacjto venis!« kaj kuris renkonte al la patro, kiu tamen ne venis. Ec la patrino ekmurmuris: »Kion li tie atendas, ke li jam ne venas; cû li ne scias, kiom kare li devas pagi pro cîu tago.«

Nu, fine tamen, por la pleja gôjo de Auli kaj de la patrino, alveturis la patro. Al la aliaj li aperis kvazaŭ savangêlo, sed mem li estis plena de la plej amara malbonhumoro: imagu nur, la baptopatrino igis lin veturi per trajno, per la sama stulta trajno, pri kiu oni neniam estas sagâ, kiam gî alvenas aŭ kiam gî forveturas, kiam oni devas ascendi aŭ kiam descendi. Ankaŭ reveturi oni devis per trajno kaj jam tiu cîirkonstanco suficê malpliigis ankaŭ la gôjon de Auli kaj de la patrino.

La patro, kiel pli sperta en la trajnoaferoj, tuj rapidigis la aliajn: »Movigû, movigû pli vigle, alie ni ne trafos la trajnon (kvankam ĝiŝ la trajn-ekiro estis plenaj du horoj), ni jam ekiru!« Li mem sufiĉe rapide aranĝis siajn aferojn ĉe la »superuloj« kaj ĉar ankaŭ la patrino kaj Auli ne devis kunpreni la trezorejon de l' Rusa imperio, oni baldaŭ povis ekmarŝi al la stacidomo.

Ili devis sufiĉe longe atendi la trajnon. En la vagono kompreneble ne sidlokojn ili ricevis, sed staradis kun la portajloj enmane kvazaŭ friponoj antaŭ ĵugotablo; ili ne scipovis aŭ ne kuragiŝ formeti la portajlojn. Dio scias, ĉu oni povas. Eble ia fripono forŝelos.

La patrino tuj ekriproĉis la patron.

»Vidu, kiom ni atendas; eblus aceti ion-alian en la urbo, nun staradu kaj gapadu.«

»Kuru acetadi, ne estas malpermesite!«

»Jes, kuru acetadi, sed se la trajno tuj ekveturos kaj min postlasos.«

»Eble oni prokrastos pro vi la forveturon. La konduktoro frunte starados mancêorele, ĝiŝ kiam vi revenos el la urbo.«

Dum gepatroj kvereletis, Auli observadis virinegon, kiu simile al karnamasego kusaciŝ surbenke kaj terure ronkadis, kun musâro ĉe la malfermegita buso.

»Panjo, vidu: la virino kaptadas per la buso la musojn.«

Subite la mano de la virino ekkaptis la jaketon de Auli, la busô eksĉmacis: »Njam, njam.« Auli ekkriegis:

»Panjo-o, la sorciĉtino min formangôs.«

»Certe la sorciĉtino formangôs vin. Cû vi refoje diros, ke la virino kaptadas per la busô la musôjn?«

Auli rifugiĉs sub la flugilo de la patrino kaj time observadis de tie la kruelan virinon, kiu, krom musôj, eĉĉin ne rifuzus uzi por tagmangô.

»Panjo, la virino ja ne formangôs min, cû ne?«

»Nepre mi formangôs; mi ne indulgos alie, nur se vi min edzinigos.«

»Panjo, ni foriru de tie ĉi« eĉpetegis Auli kaj tiris kun si la patrino al alia flanko, mem akre atentante la virinon, kiu postkriis: »kapti, kapti, kapti.«

En iu stacio ascendis la baptopatrino (cû alie la patro estus veturinta pertrajne) kaj forigis ĉiujn maloportunajôjn.

Tute aliaj farigĉs la homoj: troviĉs loko por sidi, tablo por mangĉi, busô por paroli.

Ankaŭ la humoro de Auli plibonigĉs. Li forgesis baldaŭ la fremdan malican urbon kaj klinikon, de kie li venis, kaj pensis nur pri tio, kiel li alvenos hejmen. La hejmon li atingis baldaŭ kaj tie ni lin lasos—al favoro de ĉiuj penatoj.

II.

Auli revenis el la urbo, kie al li estis farita apendic-eltrancô.

Kiam malpliigis la gôjo pro hejmenreveno, kiam la festotaga soleneco sângigis en labortagan ordinarecon, Aulin komencis maltrankviligi ia interna malbonsento: li plu ne estis la antaŭa, li ne estis homo en la *plena senco* de la vorto, al li mankis io, io cê li estis ne *laŭantaŭe* sendifekta. Sekrete li malkovris la cikatron kaj observadis. Jen gî estis—kvazaŭ sanganta svelajô cê la ingveno; la morto estis lin ekfrapinta per sia falcilo kaj neniuj povis forigi la spuron. Auli rigardis sin—laŭ diroj, aŭditaj de aliuloj—homo difektita, kaj insiste li petegis en sia dumvespera pregô: »Patro Cîela, forigu la cikatron, faru mian haŭton ree pura,« sed kun cîama trompigô li devis konstati, ke la pregô ne havis la deziritan efikon: la cikatro persistis sensângê sur sia loko; kiel sangsucinta serpento gî sveladis kaj jukadis kvazaŭ dum haŭtdeskvamado.

»Panjo, cû gî cîam restos tia,« demandis Auli jam cent kaj unuan fojon kaj cîam kun la timetema espero, ke eble sî diros: ne; sed cîam la patrino respondis same: evidente gî restos.

»Diru, ke ne restos,« petis Auli kelkafoje.

»Kial mi diru?«

»Eble tiam gî ne restos.«

»Malsagûleto, cû tio helpas.«

Sed Auli estis konvinkiginta, ke se la patrino dirus laŭ lia deziro, nepre farigûs tiel. Aŭ, se sî alblovus aŭ alkracûs, eble dirus sian »keermus-kaar-

mus«, aŭ ion alian. Sed la patrino ne volas. Auli ne scias kial. Malbona sî ne estas, alie sî ne estus fleginta Aulin, ankaŭ klopodojn sî ne evitadas, kial sî do rifuzas?

»Panjo, kial vi ne volas?« – »Kion, karuleto?« – »Ke la cikatro forigû.« – »Mi ja volas, kial mi ne volus.« – »Do diru aŭ faru ion.« – »Kion mi devas fari?« – »Kiel vi forigas doloron aŭ tiel.« – »Sed tio ja ne ...«

Kaj la patrino klarigas, ke sîaj scioj ne cîam suficîs. Jen ekzemple la malsano, pro kiu ili devis veturi en la urbon. Auli aŭskultas kaj lin ekregas timo: do ekzistas malfacilajôj, kiuj superas ecîla kapablojn de panjo.

»Sed ankaŭ vi veturis en la urbon,« li diras post longeta meditado.

»Vere mi veturis.« – »Por flegadi min, cû ne?« – »Certe por flegadi vin.« – »Kaj vi resanigis min.« – »Ne mi sola ...«

»Sed tamen vi pleje el cîuj aliaj, mi scias,« finas Auli kun plena certeco pri la scioj kaj povoj de panjo, kiuj superas tiujn de cîuj aliaj, cîr sî estas ja panjo. Se jam panjo nenion povas fari, la afero estas tute senespera kaj ne valoras pri gî pli longe meditati.

»Do gîestu,« ekgêmetis Auli.

»Kio?« – »La cikatro.« – »Eble gî poste malaperos.«

»Do malaperos,« li ehâdas gôjkrie. – »Povas esti.«

Tiu »povas esti« de la patrino valoras kelkajn »estas« de aliaj. Panjo kredas, ke la cikatro malaperos. Ni gôju! Auli ekkuras per la tuta forto de siaj piedoj (ne atentante ecĉla malpermeson pri kurado) en la pasfejon al Häilu.

»Häilu, Häilu«, li ektrumpetas tiel forte, ke la fratino saltlevigâs pro ektimo.

»Fi, fi, fi, kial vi kriacâs, korvido!«

»Mi scias, la cikatro malaperos, panjo mem diris.«

»Do la cikatro malaperos,« rikanas de post arbusto Tilma de Petsu.

»Certe la cikatro malaperos. Mi demandis de panjo, cû malaperos, kaj panjo diris, ke povas esti.«

»Do povas esti. Sed povas ankaŭ ne esti? Cû ne povas? Cû?«

»Ne povas.« – »Kial?« – »Se panjo mem diris.«

Tion Tilma certe komprenas. Sî ecĉne disputus, sed en sîlogâdas tia tentema diableto, kiu sî ĝas. Tilma havus multe por diri rilate al tiu cî »povas esti«, sed en tiu momento sîaj interesoj direktigâs aliloken.

»Kie trovigâs la cikatro,« sîdemandas Aulin.

»Tie cî,« montras Auli la lokon sur la vestaro.

»Montru pli precize, nudigu la lokon.«

»Ne montru,« malpermesas Häilu.

»Kio *al vi* farigîs, ke vi kriacâs,« koleretas Tilma.

»Kial li ĝîn montru.«

»Cû vi jâluzas? Rigardu ankaŭ vi, se placâs, mi ne malpermesos.«

»Cû vi ne hontas, granda knabino, kion vi volas tie vidi!«

»Tion, kion vi ne havas por montri.«

»Bridu iom vian langon!«

»Certe tian cikatron vi ne havas.«

Câr la interrilatoj tre akriĝis, Tilma ne povas kontentigi sian scivolemon, kompreneble por sia plej granda malplezuro. Por vengî, malproksimigiînte sî ekkantas parte de aliaj aŭditan, parte memfaritan mokokanton pri Häilu (memfaritaj estis cêfe la sângôj de propraj nomoj):

»Fama Häilu de Marêrando, iras êirkaŭ vi marêando ktp.«

Kvankam la kanto estis pri iu Mardu Maali, por Tilma tio ne multe gravis: ĝîestu, Häilu tamen pro ĝîkolas. Kaj sîkoleris.

»Kial vi venis tien cî,« sîekriprociîs Aulin.

Auli ecîa busôn malfermis pro miro: cû li jam ne diris, ke ... ke ...

»Sed tio estus direbla ankaŭ poste.«

»Kiam poste?« – »Kiam mi hejmenvenos.«

Nekomprenebla igîs subite la mondo por Auli: li cîam estis la homo de momento, kiu estis okupata per ununura ideo kaj ĝîn li devis tuj malkasî al iu, sed nun Häilu diras, ke ... Cû eblas tiel cîrkaŭvagi kun sia ideo kaj atendadi?

»Cû vi povas tiel?« – »Kiel?« – »Ke vi ne tuj ekparolas.« – »Pri kio?« – »Se vi ion scias aŭ meditas

en vi mem.« – »Mi povas, kial ne.« – »Sed mi ne povas.«

Auli rigardis Häilun kun respektigo: jen kia sîestas, preskaŭ kiel panjo, multe pli sagâ ol Auli.

»Ekiro nun hejmen;« ordonas Häilu. – »Mi ne volus.« – »Se vi ne iros, vi malvarmumos kaj ree malsanigôs.« – »Mi ne malsanigôs.« – »Iru, iru!«

Obee ekiris Auli, malrapidege, kvazaŭ hundo, kiun oni irigas al paŝejo. Baldaŭ kasîs la arbustoj Häilun kaj tiam plirapidigîs la pasâdo de Auli.

»Kien vi tiel rapidadas?«

Aj, estis Tilma, kiu subite aperis de post arbustaro.

»Mi—hejmen ...,« balbutadis Auli.

»Hejmeniro ne urgâs. Hejmo ne estas rano, kiu forsaltas. Cû al vi ne placâs en arbaro?«

»Häilu ordonis, ke mi iru hejmen.«

»Kion sîkomprenas. Venu al mi, mi vin ne pelos hejmen.«

»Sed Häilu, sed patrino ...,« hezitas Auli.

»Häilu, patrino! Kia viro vi estas, se vi timas virinojn!«

»Ili ne estas virinoj.« – »Kiuĵ do ili estas, cû viroj?«

Por viroj Auli ilin ne konsideris. »Sed la patro,« Auli penis kapti dronante la lastan pajleron.

»Vi ne pasigos cîtie jaron. Poste vi iros. Vi diros, ke vi lacigîs kaj sidante iom ripozis.«

Kaj jam la tentantino kaptis la manon de sia viktimo kaj trenis lin en sian kasêjon.

Gî estis kabanacô, plektita el brancôj (heredajô de l' frato), kun kusêjo el muskoj kaj herboj, kun fajrujo el granito, ec kun tablo kaj benko, fiksitaj al palisetoj kojnitaj en la planko. Plena luksajô siaspeca, de Auli pli frue ne vidita kaj entuziasmiga. Kvankam Auli estas granda amiko de Petsu-knabo, tamen cîlasta neniam montris al li tiom da fido, ke li estus montrinta al la amiko sian bienon. Sed Tilma, jen, kiel bona sî estas: nenion kasâs de Auli. Tian konfidon Auli kapablas laŭvalore taksi.

»Montru nun al mi la cikatron!«

Auli hezitas: sâjnas hontige nudigi sin en cêesto de fremda knabino.

»Kia knabo vi estas, ke vi timas.«

Ec tia ofendo de vira indeco ne povas venki la hontemon de Auli.

Tilma ne paciencis por plu atendi. Rapide sî nudigas la koncernan lokon kaj ekridetas:

»Oj, oj, kiom oni tranciŝ. Gî ja devis esti dolorega.«

»Suficâs. Nun vi vidis,« maltrankviligâs Auli kaj penas sin rekovri.

»He—vi ja ne malvarmumos. Mi povas stari nude, kiom oni nur volas,« sî diras kaj observas plu brilokule kaj brulvange. »Ho, vi mizerulo, kiel ili vin tranciŝ, kiel ili vin ja tranciŝ.«

»Aj, ne ...« — »Nu-nu-nu, kio estas al vi?« — »Lasu min!« — »Do cêsu! Cû oni aŭdis, ke knabo kriadas kaplite de knabino; oftege male okazas.«

La malfelicâ Häilu ec^songê ne povis antaŭvidi, kia surprizo sîŝ hejme atendos.

»Kie estas la infano,« koleris la patrino kaj sâjnîs preta kapti Häilun cê harligo.

»Bonan vesperon, cû mi devas scii, kie li estas,« ekprotestis Häilu.

»Li ja iris al vi.« – »Mi lin ne vidis.« – »Ne mensogu!« – »Do mi mensogas, se oni al mi ne kredas.« – »Vi-gardu vin ...« – Fine panjo tamen iom plikvietigîs. »Nu, kie li tiam ...,« sîparolis en si mem. – »Eble li iris al Tilma de Petsu.« – »Kia diablo portis lin tien?«

Häilu certe sciis la kaŭzon, sed ne kuragîs diri: eble panjo laŭ la dirajô ricevos tiel klaran imagon pri ciô okazinta sur la pasfejo, kiel Cuvier laŭ la ostopeco pri antaŭdiluva estajô, kaj tiam la kara Häilu respondecu: kie sîestis, ke sîpermesis forkonduki la infanon. Sî devis esti tre singardema kaj diplomatia.

»Mi iros lin sercî,« sîproponis.

Panjo prefere mem irus, sed mankas la tempo: la mastrumado urgâs. »Iru do,« sîdiris, »mi baldaŭ vin sekvos.«

Häilu insistege pregâdis, ke sîtrovu Aulin, antaŭ ol venos la patrino. Kaj jen, sîhavis bonsâncon: sîrenkontis inter la plej proksimaj arbustoj Aulin, kiu sânceligâdis simile al marmalsanulo sur ferdeko.

»Ne, mi ne volas,« li petis Häilun, kiu volis lin albrakumi por portadi.

»Kial,« sî konsternigîs. – »Mi volas mem iri.« –
»Vi ja ne povas.« – »Suficê bone mi povas,« asertis
la etulo kuragê. – »Eble panjo min insultos.« –
»Tie, proksime al la domo, vi min portos.«

Dum kelke da tempo ambaŭ silentis.

»Ne diru al panjo,« aŭdigîs samtempe.

La koro de Häilu malpezigîs: »Mi klarigos cîon laŭ
la plej bona maniero.«

Sî diris hejme, ke Auli volis iri al sî, sed devojigîs
kaj la tutan tempon cîrkaŭvagadis en la arbaro.

»Cû vi ne povis kriadi, malsagûleto,« riprocêtis
la patrino.

»Ne venis al mi en la kapon,« diris Auli kaj miris
mem, kiel facile estas mensogi.

»Nu, ne malsanigû refoje!« – »Mi ne
malsanigôs.«

Tio estis facile dirita, sed ne tiel facile farita. Ne
unu tagon Auli devis kusâdi en la lito kaj ree medi-
tadi, kial la Patro Cîela sendis al li novajn suferojn
aldone al la malnovaj, malgraŭ, ke li petis cîsigi la
suferadon.

Kiam li denove povis ellitigî kaj iris eksteren por
sin distri, li renkontis Petsu-knabon, kiu venis por
viziti la gepatrojn.

»Bonan tagon, bofrateto,« li salutis.

»Kia bofrateto?«

»Sendube bofrateto, la afero estas neevitebla.
Tilma mem al mi konfesis kaj ankaŭ nia maljunulo
scias.«

»Sed mi nenion scias.«

»Jen, kiel, vi volas malkonfesi. Ne helpas. Mi jam verseton tiurilate faris:

»Ho vi Auli el Marêrando,
de nia Tilma la trompanto ktp.«

Sed tion mi ne diras sincere. Bravulo vi estas! Nur Tilman vi devos edzinigi.« – »Mi sîh ne volas.« – »Jen kiel. Kial do ne?« – »Nigrulino sî estas, simile al ...« – »Kia gravajô, ke nigrulino. Kiel diris la mortinta Kustas el Kôrveserva? Kvankam la blankulino estas bela kiel angêlo, tamen la nigrulino, diablino, al mi pli placâs.« – »Li diru, sed mi sîh ne toleras.« – »Tiel, vi ne toleras,« malfermegis Petsu-knabo la okulojn. »Nu, do venos polico, jugêjo.« – »Kia gî estas?« – »Tiaspeca gî estas, ke kiam vi eniros, vi pro timo plenigos viajn pantalonojn kaj kiam vi eliros—se oni vin entute permesos eliri tiam ...«

Petsu-knabo rompis la frazon, jêtis sfoneton al birdo, turnigâte sur unu piedo.

»Kio estos tiam,« demandis Auli strecâtente.

»Tiam vi malbonodoros la tutan vivon.«

»Tiam mi tien ne iros.« – »Do vi edzinigos Tilman.« – »Ecênpense mi ne havas.« – »Tiam venos kaj forkondukos vin la regâ gêndarmo en rugâj pantalonoj kaj kun ora sabro.« – »Kien?« – »En malliberejon. Mi diras al vi, knabo, tie la vivo ne konsistas el mielo-lekado. Mi sciigus al vi cîon pli detale, sed maljunulinacô hejme ekgrumblos, se mi revenos tro malfrue. Konsideru la aferon! Mi ec^ ne parolus, nur câr mi estas via bona amiko ...«

»Sed mi opiniis, ke vi klopodadas por Tilma.«

»Kiom gravas por mi Tilma. Sîakaŭze mi ec^orelon ne movetus. Nur viakaŭze mi ekparolis.«

»Sed kiamaniere mi sîn edzinigu,« demandis timigite Auli.

Petsu-knabo premis fingron al la nazo, sôvis polleksungon inter la dentojn, sâjnigis sin pensanta.

»Hjes, mi ne bone konas la aferon, neniam mi giŝ nun edzigiŝ. Demandu Tilman mem, verdire la afero sîn pleje koncernas.«

Tiel dirinte li foriris kaj lasis Aulin en pensoj zorgoplenaj, kies rezulto estis vizito de Auli al Tilma.

»Aŭdu,« li ekparolis hezite. – »Mi aŭdas.« – »Li-via knabo–diris ...« – »Ne mirige, ke li diris. Kiam li ne diras.« – »Tion, ke ...,« Auli ekserciŝ la vortojn. – »Kian tion?« – »Ke ...« La vorto konvena ne troviĝis. Ankaŭ Tilma neniel penis al li helpi.

»Do mi devas vin edzinigi,« rekte elpafis Auli.

Tilma malfermegis la okulojn.

Kaj nun rakontis Auli la tutan historion kun cîuj jugâdoj kaj malliberigoj.

»Ah, jes, tute vere,« vervege asertis nun ankaŭ Tilma. »Ne alie, vi min delogis kaj devas ankaŭ edzinigi.« – »Se mi devas, mi edzinigos,« konsentis Auli. – »Sed la afero havas hokon. Ni devas havi posedajôn por vivi.« – »Posedajôn. Cû vi ne havas?« – »Ankaŭ vi devas havi.« – »Mi ne havas. Kie mi estus giŝ ricevinta?« – »Nu, vi do devos havigi.«

Kaj nun sekvis instrukcioj, *kiel*. Forpreni el la hejmo cion pli malpli bonan kaj alporti al si, Tilma, por la estonta kunvivo. Tilma tiel bone scipovis arangi la aferon, ke Auli farigis sia obeema, senvola sklavvo. Kvankam komence estis malagrabla sfeladi; malagrabla cesti, kiam hejme oni sercadis ion perditan, au ce kunhelpi ce senutila sercado kaj aŭskulti la insultadon de la aliaj, tamen cio ci ne povis efiki tiom, ke Auli povus forlasi la malvirton, kiu ci am pli kaj pli enradikigis en la animo. Ne helpis la donitaj al si mem ciujaj promesoj: »Gi estis lastfoje, plu mi ne faros tiel,« car Tilma turnis la aferon tiel lerte, ke Auli ne laŭ sia ordono, sed ec spite ciujn siajn malpermesojn sfeladis elhejme kaj portis al si la sfelajojn.

»Kion vi alportos,« demandis Tilma de malproksimate. – »Nenion mi povis ricevi.« – »Bravulo. Mi ec ne volas, ke vi alportu ion. Kaj kion vi, almozulacoj, havas por alporti.« – »Sed mi ja alportis.« – »Kiajn valorajojn. Ce ni oni tiajajn ec ne levas de la tero.« – »Vidu, la brilanta globeto, gi ja estis aj o.« – »Gi ja estis? Cu estis, diru!« – Tilma ne konsideris la demandon respondinda.

»Kaj, vidu, tiu teujo kaj sukerujo kaj, vidu, tiu malnova poshorlogo de pacjo kaj, vidu ...«

»Kaj vidu, kaj vidu, kaj vidu. Nenion mi vidas. Kion vi vidigas, se vi havas nenion por vidigi.«

»Ciujn mi alportis al vi. La teujo apartenis al Hai-lu, mi alportis gin kun la tuta enhavo. Kiel Hai-lu sercadis kaj ploris.«

»Estis plorindajô. Mi gîñ tute ne volis.«
»Do redonu, mi gîñ reportos.«
»Mi plu ne memoras, kien mi jêtis la forjêtin-
dajôjn. Mi ja ne povis scii, ke iuj ilin tiel sâtas.«
»Nun mi alportos ajôjn pli bonajn.«
»Ektrovigîs portanto de pliaj bonajôj. Demandu
prefere, cû vi havas ion pli bonan.«
»Ni havas.« Auli faris gravan mienon.
»Nekredeble,« sâjnigis Tilma dubon.
»Kredu ja. Kredu, se mi diras.«
»Mi ne kredas antaŭ ol mi vidos.«
»Tuj mi iros, alportos.«
»Iru, se vi volas, sed alporti vi ne devas.«
»Tuj mi revenos.« – »Ne venu! Entute ne venu
plu!« – »Permesu do!« – »Mi ne permesas.«

Post longa insistado, Tilma permesis.

Auli kun vervego ekkuris hejmen, por plenumi
sian decidon, sed hodiaŭ gî sâjnis ne tute facila:
cîuj kvazaŭ interkonsentis malhelpi Aulin en la rea-
ligo de sia intenco, cîam iu kroma trovigâdis en la
câmbro. Jen la patrino, kombanta sian jukantan
kapon, jen la avino, reveninta hejmen kaj sciiganta
siajn eksterhejmajn novajôjn, jen la patro aŭ Häilu
enirantaj tute senatende pro nesciataj kialoj. Kva-
zaŭ gardostarantoj ili alternis laŭvice, tiel ke Auli
preskaŭ malesperis: kiel ili ne komprenas kaj ne la-
sas lin por unu momento sola! Tiel ja neniam oni
povos ion forporti de tie cî. Fine alvenis delonge
atendita momento. Auli kunserciŝ la necesajn ob-

jektojn kaj kasiŝ ilin cêbruste. Gûste li volis eliri, kiam li rekte sur la sojlo renkontis la patron.

»Kien vi ree kuradas, se vi hejme ne restadas,« koleretis la patro kaj reirigis Aulin en la câmbreon.

Tuj la patro ekserciŝ ege grumblante.

»Mi ne komprenas, kien la ajôj perdigâs.«

»Kio al vi mankas,« demandis la patrino.

»Nun perdigiŝ mia porcelankapa pipo. Bubo, meleagro, cû vi ne vidis?«

»Kiel li giŝ povis vidi. Sercû ja, kie vi mem giŝ metis.«

»Mirindajô,« murmuris la patro, prenis anstataŭe alian pipon kaj eliris kracante.

Auli ne sentis sin tre agrable dum la lasta sceno: la serciĉa ajô trovigis cê lia brusto kaj giĉa porcelankapo, tusante la nudan korpon, estigis senton abomenan. Krom tio, la timo—la patro povas ciûmomente rimarki, ke pri la cêbrusto de Auli ne ciû estas en ordo—kaj la bedaŭro, ke gûste li, Auli kaŭzis la câgrenon de patro, tre malplialtigis la humoron. Sâtis ja la patro treege la pipon, kiu estis donaco de lia frato—la onklo de Auli—, kara memorajô, câr la donacinto mem jam mortis. Aulin interesis la pipo kiel objekto bela, câr sur giĉa blanka kapo estis pentritaj rugaj floroj kaj tre diverskoloraj ekzotikaj birdoj. Tiaaspekta ajô versajne placôs ankaŭ al Tilma kaj eble giĉ estas iel necesa ankaŭ por la kunvivado estonta.

Kiam la patro eliris, ankaŭ Auli volis forkuri por viziti Tilman.

»Kion vi kasâs cêbruste,« demandis la avino.

»N-nenion.« – »Montru al mi.« – »Estas la câpo, nu,« mensogis Auli, kaj evitante la avinon, kiu videble havis la intencon palpi lian cêbruston, li eliris tra la pordo kaj-jam estis malaperinta.

»Kie vi estis tiel longe,« koleretis Tilma. – »Ne eblis pli frue.« – »Bone, bone, montru viajn trezorojn!«

Ciĉfoje Tilma estis plene kontentigita, sed Auli ne sentis sin tre oportune: lia konscienco ege lin riprocâdis pro la faritaj malbonaĵoj.

Neniu el ambaŭ infanoj rimarkis, ke tre proksime al ili troviĝis iu, kiu fervore observis, atente aŭskultis kaj cîzis profunde en sian memoron cîon viditan kaj aŭditan.

La boonklino de Altpere neniam venis kun bonaj informoj. La plejan malbonon antaŭsignis tio, kiam sîvenis en la plej bona humoro: tiam sîcerte havis en rezervo ion precipe kruelan, per kio sî povis trafi la alian rekte en la centron de la koro. Sîne tuj eksplodigis sian bombon: alrulis giĥn malrapide simile al tio, kiel lerta piedpilkludanto proksimigas la pilkon al la pozicio de la kontraŭa partio—malrapide kaj singarde, nerekte kaj ne senpere, giĥ kiam li atingas la distancon konvenan, de kie estas piedbatebla golo sendisputa kaj certa, neevitebla kaj nekontraŭstarebla.

La patrino eksentis doloran premon cê la koro, kiam sîvidis la boonklinon venantan tre mielbolcâ, kun brilanta ridego sur la grasmalseka brikerugâ

vizagô. Certe kunhavis la gastino ion ekstreme malbonan, kio estis kasîta en la plej sekreta angulo de sîa novajŝako. Se oni almenaŭ povus diveni, de kia flanko sî ekbatos, sed ne tiel facile sî elludos sian atuton: komence sî disvolvas vian tutan animon, poste revolvas en bulon, oleas, kaj kiam vi malpleje atendas, trapikas per stango kaj ekbruligas.

»Bonan tagon, Marcîanda parencino,« kriis la boonklino de Altpere jam de malproksimete, »kiel vi fartas, jam delonge mi vin ne vidis.«

»Certe delonge,« konsentis la patrino.

»He, fieracûlino, vi min ne vizitas, cîam *mi* devas veni al vi, kvankam mankas al mi tempo.«

»Ankaŭ mi ne havas multe da gî.«

»Ne tiajn zorgojn vi havas, kiajn mi. Cê vi cîo, cîo plie prosperas. Mi ne komprenas, kiel vi tion sciopovas arangî.«

Nun la patrino estis certa, ke Altpere venis kun ia Hiobsciigo, sed la diroj havis sencon tiom gêneralan, ke laŭ gî oni ne povis diveni la karakteron de la sciigo. Post kiam ili iomtempe cîrkaŭvagadis, tion-alian inspektis, bagatelajôjn parolis, la patrino invitis la gastinon en la câmbron.

»Kion mi tie? Pli bone estas kusî sur la herbajô, varmigi la orelojn kaj babiladi. Auli-knabo, cû vi ne venas saluti la boonklinon? Jen kiel, ecîrekoni min li ne volas! Nu, kiel vi fartas? Nia Lullu jam delonge atendas vian viziton: ankaŭ nun sî diris, ke mi demandu, kiam vi venos.«

Auli sentis sin kvazaŭ sur karboj ardantaj. Prefere li estus ŝfele fuginta sed la boonklino malhelpis la intencon.

»Venu cî tien, fileto, mi frakastos sur via verto kelkajn pedikovojn.«

Sî'tiris Aulin al si, metis lian kapon en sian sinon kaj ekcâsis en la hararo. Panjo kaŭris apude kaj prenadis el la silikvoj la fresajn pizograjnojn por poste kuiri al tagmangô.

»Lullu certe atendas vian viziton,« ripetis Altpe-re simile, kiel se bona vinkonanto gûadas la guston de vino per sia lango en la busô. »Espereble ankaŭ por sî'vi alportis el la urbo belegan donacon, ecĉpli belan ol por Tilma de Petsu.«

»Kio!« saltlevigis la patrino; la argila ujo frakasi-gis, pizograjnoj disruligis sur la herbajô. »Donaco por Tilma de Petsu. Kian putrabortajôn vi eligas.«

»Oj, oj, parencino, kial vi tiel koleras. Se mi tion scius, nenion mi estus dirinta.«

»Kie li, ranacô, havigis la donacon kaj precipe por Tilma de Petsu.«

»Nu, mi opiniis, ke vi farigis milionuloj kaj nun fordonacas cîŭjn malnovajn ajâcôjn, por vi superflujajn.«

»Nur parolacû!«

»Vere kaj sincere mi diras. Mi opiniis, ke se vi ja fordonacas, do prefere al viaj parencoj, kial vi devas doni cîon nepre al Petsu-oj; ankaŭ inter la propra parencaro trovigâs multe da mizeruloj.«

»Aŭdu, kion tia parolo signifas?«

»Kion alian ĝi signifus, kiam Petsu-maljunulo ja havas en la posô la horlogôn de via patro, en la busô lian pipon, la maljunulino portas vian flavan kaptukon kaj strian antaŭtukon. Tilma-si havas ajôjn sepcent, mi ne havis tempon por pli detale inspekti, mi kuris-kuretis, trot-trot, ci-tien, ke eble ankaŭ mi ricevos ion, antaŭ ol ci-o estas fordonacita.«

»Kiel ili povis ricevi,« ekdiskutis panjo senkonsile.

»Cû mi scias,« estis la venenoza respondo de Altpere, »kion mi, malsagûlino, povas scii. Mem vi ja estas superflue sagâ, viaj infanoj des pli. Kunmetu la kapojn, eble elserciĝos la vero.«

Si diris, levigis, ekiris, svingante saluton per la jupovosto.

»Auli!«

La genuoj de Auli ekstremis, sâjnis rompiĝi pro malforto.

»He! Kial vi faris tion!«

Auli eksentis en la gorgo sufokan premon. Li atendis: nun okazos io terura, sed nenio okazis. Panjo turnigis kaj iris en la câmbron. Auli faris kelkajn pasôjn direkte al la pasfejo, sed haltigis sin: kial tien? Kaj kien entute? Senhelpe, malkuragiĝinte pro la trafinta lin katastrofo, li sin trenis antaŭen sencele, sendezire, kun sola sia kunulo-la malespero. Kaj ree, kvazaŭ tirite de ia mistera forto, la piedoj portis lin al la picebrancâ kabanaco en la arbustaro sur la pasfejo de Petsu. Li eniris, kusiĝis al

la muska kusêjo, fermis la okulojn kaj deziris forgesi pri cîŭj kaj pri cîo.

Subite ekfrapis lian konscion largâ lumstrio, kva-zaŭ oni malfermus pordon el helega câmbro en malluman nokton. Tio estis *tio ĉi*. La songo dum la nokto de fulmotondro. La fulmo jûs frapis en la domon kaj trafis lin. Cû ne efikis la sciigo de boonkino de Altpere simile al fulmofrapo kaj cû ne kusiŝ li, Auli, tie cî surtere? Kaj la Patro Cîela sciis jam tiam, sed faris nenion por forigi la katastrofon. Aŭ eble li faris, sed Auli ne sufiĉe kontraŭstaris al la malbono? Sed kion povas iu simila al Auli kontraŭ fulmo aŭ tondro, kion li povas fari al ili?

Tagbruo zumadis ekstere. Mil oraj radioj, bluaj cîelstrioj kaj brilaj makuloj penetris tra la brancôj en la kabanacôn. Cîrkaŭpromenis malforta venteto, sunoromitaj polvoj fajreris kaj dancis, sonoj kaj odoroj vetkuris, sur la lango amaris la gusto de kumeno kaj dolcêtis tiu de kamomilo. Estu ja ecĉîo finita, jêtita ecĉîa lasta jêtkubeto, al tia sorcforto oni tamen ne povas kontraŭstari: gîtrapenetras la tutan estajôn, trasorbigas la homon de verto gîs plando. Unue fordegelas la stultiga malespero, poste pliklarigâs la penso, pliakrigâs la doloro, naskigâs bedaŭro kaj deziro, ke cîo cîtute ne estus okazinta; fine la espero, ke ne cîo estas perdita, trovigôs eble ia elirvojo. Iom post iom la suferoj plimildigâs, alvenas dormo, forgeso, ripozo—por kolekti novajn fortojn.

Aj, kiel bone estas! Estas printempo; da negô nur kelkaj makuletoj, juna sekalo verdas, cîelbluo floradas en blankaj nubofloroj; malsupre en valetoj, sur frakseno gaje fajfadas sturnoj. Auli vo- las kuri eksteren por ilin aŭskulti, sed panjo ne per- mesas. Tamen, foje li povas kasîre transigî la sojlon.

»Panjo, Auli jam eliris,« sciigas Hăilu.

»Do li jam eliris. Rapide en la câmbreon, kial vi tie frostetas!« – »Mi ne frostetas.« – »Tuj eniru!«

Auli venas. »Panjo, cû vi scias, kiel la sturnoj kantis.« Kaj *kiel* ili kantis. Tute en homa lingvo. Jen kiel!

»Venu-prenu, venu-prenu,« invitis la sturnopa- trino la idojn por ilin mangîgi. – »Panmolajô, pan- molajô,« sî diris disdonante la mangâjôn. – »Stul- te-multe, stulte-multe,« sîriprociş avidulojn.

»Ej, vi petolulo,« ridas panjo.

Auli opinias tiun bonhumore diritan »petolulo« ia laŭdego kaj gôjegas.

»Petolulo, mi estas petolulo,« li cikonidancas sur unu piedo. »Hăilu, mi estas petolulo, avino, mi es- tas petolulo.«

Sed neniu koleretas: Auli ja estas tiel eta, ke li ec^ ne scias, kion signifas petolulo. Ravege esti tiel eta, ke oni ec^ne bezonas tion scii.

Kaj Auli gôjas kaj cîrkaŭsaltadas, kiom li nur vo- las. Ripetadas sencêse: »Petolulo, mi estas petolulo.«

»Certe vi estas petolulo, maljuna Aulacô,« kole-
retas Häilu volvanta fadenon, »vidu, en fadenajôn
vi vin volvis.«

»Forprenu la fadenon,« ordonas panjo.

Häilu forprenas, pasâdas kun fadenbulo cîrkaŭ
Auli, sed cîam pli kaj pli envolvas Aulin.

»Kion vi nun,« eklamentas Auli, »vi ja cîrkaŭvol-
vas al mi cîam pli da fadeno.«

»Jes mi cîrkaŭvolvas, vi-petolulo,« koleretas
Häilu, »mi volas vin tute en fadenajôn, ke vi ne-
niam plu povos eligi.«

Aj-aj, kion nun fari? Auli eksîras la fadenajôn,
sed Häilu cîrkaŭvolvas al li cîam pli kaj pli novajn
ringojn.

»Panjo, rigardu, kion faras Häilu!«

»Jes, rigardu, kion faras Häilu! Kion sîdo faras?!
Kaj kie sîestas, via panjo?!«

Kaj vere: panjo ne cêestas. Ankaŭ Häilu estas ne
Häilu, sed Tilma.

»Aŭdu, Tilma, ne cîrkaŭvolvu min per fadeno, mi
ne plu povos eligi.«

»Necesas al vi eligi,« murmuras Tilma kaj cîrkaŭ-
volvas al li la korpon, la brakojn, la gambojn, fine
lin tutan, ke li eĉ ĥareton ne povos moveti.

»Nun vi vidos, kion mi al vi faros,« sîminacas.

Aj, kia terura granda nigra araneo envolvis Au-
lin, kiel malgrandan musêton, en sian araneajôn
kaj volas lin ekmangi, sed jen-tie etendigâs fingroj
blankaj, silke-molaj kaj sfale-tenecaj. Ili kaptas la
monstron, jêtas teren sub la piedojn, kie gî estas

tretfrakasita. Nun disvolvas la fingroj la araneajôn, fadenon post fadeno, kaj liberigas la kaptiton, kiu perdis jam cîan esperon.

Iom post iom, kvazaŭ tra nebulo, penetras la konscio. Ombroj vesperaj descendas, ventoblovoj kvietigâs, la okcidento estas plena de flavaj floroj kaj rozetaj trembriloj. Auli ektimas la solecon, la malsato lin ekadmonas. Farigû kio ajn, tie cî resti li ne povas, li devas hejmeniri, ili traktu lin laŭplacê. Li ekiras, komence malrapide poste cîam pli rapide, gîs fine li kuregas kun freneza hastego. Sed ju pli proksimigâs la domo, des pli malrapidigâs la hasto. Fine la piedoj malfortigâs, li haltas. Ne, li ne kuragâs: nun ili hejme scias cîon, kun kia vizagô li aperu sub krucfajro de kondamnantaj rigardoj, kiel li akceptu la vicbastonadon de severegaj vortoj. Gî doloras pli ol la ordinara insultado aŭ la plej forta vergado, kiu atakas, tordas, mordas, doloras, sed kiam gî cêsas, ree cîo estas bona: kaj la suno brilas kaj birdoj trilas, kaj la okulo ridas kaj koro subridas. Sed cîokaze tiaspeca rapida aer-ventolado ne estas ecîmagebla. Auli penas imagi al si la hejmon kun la hejmanoj. Tio, kion li supozas tie vidi, estas tiel malesperiga, ke Auli tuj sin turnas kaj ekiras kontraŭdirekte, nudpiede tra malvarma roso; kvankam timeteme, sed tamen iras. Jam vidigâs la kabanacô tra krepusko. Tieaŭskultu, cû oni ne parolas? Jes, sendube. Auli rekonas ecî la vocôjn: tiu de Tilma kaj de iu fremda, evidente de pasfisto el Körveserva.

»Do vi forkuris elhejme?« – »'Es,« respondas Tilma, versâjne frotante per fingro la palaton. – »Sed kial?« – »Kun sîne eblas sêrci sêrcojn, sîne similas al la homoj cîtieaj. Panjo diris, ke ecĵa intestojn sîtravidas.«

»Pri kiu sîparolas,« demandis Auli en si mem.

»Sendube sîforprenos la ajôjn,« diskutas la pasĉtisto el Kôrveserva. – »Sîprenu, se nur min oni ne kaptas.« – »Eble poste ankaŭ vin oni gênos.« – »Ili nur provu! Cû Tilma de Petsu kulpigâs pro tio, ke Auli de Marcĉando sĉeladas? Cĉam oni kriaciĉs, ke Petsuoj sĉeladas, nun oni rigardu, kie nestadas la cĉfsĉelistoj.«

Auli miras, ke gûste Tilma povas paroli tiajôjn.

»Sed kiel li–,« ekparolis Kôrveserva.

»... tia muknazulo, tion kapablis? Nu, cĉar nia knabo lin sĉctrompis.«

Jen kiel! Do Petsu-knabo lin sĉctrompis?

Do tiaj estis la aferoj.

»Kaj kie li mem nun troviĝas?« – »La Marcĉandanoj eble ankoraŭ sercĉas lin en la arbaro.« – »Dio scias, kion tiu frenezulo faris aŭ kien li iris. Eble li falis en sĉĉimejon.« – »Laŭ mi li falu ecĉen dek sĉĉimejojn samtempe, min la afero ne koncernas. Prefere mortu tia acûlo!«

Auli sufiĉe aŭdis. Nun rapide hejmen, antaŭ ol revenos la sercĉantoj. Poste farigû kio ajn.

Hejme troviĝiĉ nur Hĉĉilu. Sîakceptis la reveninton ne tre afable.

»Jen vi revenis, cifonisto! Cû cê Petsuoj ne suficê bone vi fartis? Aŭ vi venis por ion sfeli?!«

»Ne koleru, kara franjo!« – »Mi ne estas plu via franjo.« – »Kio vi estas do?« – »Mi estu kio ajn, nur ne fratino de sfelisto.« – »Pardonu, kara fr-« – »Ne diru plu la vorton! Mi ne volas, ke vi min tiel nomu.« – »Sed kiel alie?« – »Neniel. Por vi nomon mi ne havas.« – »Häilu!« – »Nu?« – »Aŭdu!« – »Mi aŭdas.« – »Se mi nun promesos, ke neniam, neniam plu mi faros ion malbonan, cû ec tiam vi ne -?« – »Ne.« – »Häilu.« – »Jen mi estas.« – »Cû vi sincere -?« – »Sincerege.« – »Mi ne povas tiel.« – »Mi bonege povas.«

Auli ekploris.

»Nu, nu, kio nun farigâs?! Negô degelas, de tegmentrandoj gutadas.«

Auli ec plie plorigiŝ.

»Silentu jam, ne artifu!«

Iom post iom ekdegelis la glacio.

»Do bone, cifoje mi pardonas.«

»Jes?« En la demando aŭdigis gaja ekscito.

»Jes, sed bonege memoru, lastfoje tio estas, neniam plu mi pardonos poste.«

»Estu lastfoje. Neniam plu mi faros ion malbonan.«

Necesis revoki hejmen la aliajn, kiuj ankoraŭ cirkavagadis en la arbaro sercânte Aulin. Auli kaj Häilu eliris. La nokto estis malhela kaj la krepusko plena de roseroj kvazaŭ steloj, kaj de steloj kvazaŭ roseroj. Tre malfruiginta radio kusiŝ brilante laŭlon-

ge de la cîelo kvazaŭ fajra glavo de kerubo. De tempo al tempo ekbriletis la grenfulmoj, pro tio la rozkolora nebulo paligiĝis kaj la silike-griza surfaco de la lageto eligis fajrerojn. Malfortaj ventoblovoj ŝfeliradis tra arbustoj, implikigiĝinte en la densa foliaro.

Häilu ekhuis: »Uu!«

Uu-uu-uu-uu-uu-uu, ehâdis en arbaroj kaj boskoj; komence, en la pli proksimaj, pli laŭte, kaj pli klare poste, en cîam pli malproksimaj, cîam pli mallaŭte kaj pli obtuze, giĝis fine la voko, ie en senlimo, eksilentis kaj mortis.

»Revenu!« vokis Häilu.

Venu-venu-venu-venu-venu-venu, admonis la ehô.

»Auli estas hejme.«

Hejme-hejme-hejme-hejme-hejme-hejme, moke ripetadis la arbaroj kaj boskoj.

Pasis kelka tempo, giĝis kiam aŭdigis respondo:

»Ni aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭdas-aŭ...das.«

Kaj post momento:

»Ni venos-venos-venos-venos-venos-venos...nos.«

Kontentigitaj per la respondo, la infanoj eniris la domon.

La pordanso klaketis. Auli timtremetis: jam ...

La alveninto, starigiĝinte malantaŭ Auli kovris liajn okulojn per la manoj.

»Kiu?«

Auli primeditis. »Mi ne scias,« li diris.

»Kiu?«

»Nu, divenu,« instigis lin Häilu.

Auli tamen ne ekkonis, li palpadis la manojn, manikojn.

»Kiu?«

»Baptopatrino, vi,« li ekjubilis subite.

»Kiu do alia, vi, malbona knabo.«

Sî eksidis, prenis Aulin al la genuoj kaj ekspincis lian nazeton: »Kiun vi amas?« – »Vin.« – »Kiun ankoraŭ?« – »Panjon.« – »Kiun ankoraŭ?« – »Pacĵon.« – »Ankoraŭ?« – »Häilun, avinon.« – »Ankoraŭ?« – »Neniun plu.« – »Diru, kiun ankoraŭ?« – »Kiel mi diru, se neniun plu ekzistas.« – »Diru!« – »Diru: nazon!« subdiris Häilu. – »Nazon.« – »Sed ne Tilman?« – »Plu ne.« – Nur nun liberigis la malfelicâ nazo.

»Atentu, malbona knabo! Kiom mi por vi klopodadis: cîon forportitan al Petsuoj mi reportigis.« – »Cîon reen?« – »Kiom nur estis forportita.«

»Ho, baptopatrino!« Auli plu ne sciis, kion diri. Do pri sî Tilma de Petsu parolis. Se Auli divenus tion, li jam tiam ne estus plu zorginta. Jen kia felicâ fino al tiel malfelicâ tago, al la tuta malfelicâ afero. La baptopatrino nun arangû cîon, Auli ne bezonas stari vid-al-vide kun siaj rigoraj akuzantoj.

»Mi volas dormi,« li subite diris.

»Sed vi ja ne mangiŝ.«

»Ne, ne,« li asertis vervege, »mi ne volas mangi.«

Forigî kiel eble plej rapide, antaŭ ol la aliaj revenos. Forigî de la plej unua ekscititeco, de riprocôj, insultoj, admonoj, de demandoj kaj insistoj.

La baptopatrino sâjnis kompreni kaj kunsenti. La vireto baldaŭ trovigîs sub la litkovrilo kaj simulis tujan ekdormon. Sed tamen li maldormis, en ciŭ nervo febra ekscito, en ciŭ cêlo maltrankvila atendo: kiel ciŭ ci finigôs. Malgraŭ la cêesto de la baptopatrino li ne povis subpremi la timon, ke ili tamen ne lasos lin trankvila, sed lin demandesploros.

Tie—atentu—cŭ ne aŭdigâs plilaŭtiganta parolbruo, cŭ ne tondretas alproksimiganta pasâdo: la patro eble kondukas hejmen ankaŭ cêvalon; kiu alia pasâdus ja tiel bruege?

La pordo malfermigîs. »Kie li estas,« oni demandas trans la sojlo.

»St,« avertas la baptopatrino kaj eliras tirante kun si la demandinton. Auli pintigas la orelojn, sed aŭdigâs nenio krom flustrado, kiu sâjnas ehâdi de ciê; de tempo al tempo aŭdigîs duonlaŭte dirita vorto aŭ fragmento de frazo, ne suficâ por plena kompreno.

»Kiel vi eksciis pri la afero,« demandas iu laŭt-você kvazaŭ forgesinte sian rolon.

El la duonvocê dirita respondo de l' baptopatrino aŭdigâs klare: »Onklino de Mæltpere.«

Poste oni denove flustradas kaj duonvocê murmuradas. Malgraŭ ciŭj penoj de Auli, li nenion plu povas kompreni. La vana atentostrecô lacigas, la

langvoro pli kaj pli ekregas la etulon, gîs fine li ekdormas, laste pensinte: »Kiel beno, ke la onklino de Mäeltpere sciigis al la baptopatrino! Kiel bone, ke la baptopatrino venis!«

La tagigô estis tia, kvazaŭ ia subakvigînta mondoparto levigûs malrapide al la akvosurfaco. Kvazaŭ tra nemezureblaj akvotavoloj trasorbigîs komence malforta lumeto, en kiu cîuj objektoj sâjnis malklaraĵoj, strangaj, groteskaj. Ruinigitaj estis la formoj kaj koloroj, nur strecînte, vipinte la memorkapablon oni povis ilin diveni. Iom post iom pliserenigîs, la konturoj farigîs pli fiksliniaj, la koloroj pli naturaj, aperis detaloj, nuancoj. Gî estis transiro, de infanaj desegnadekzercoj al vera arto. Cîam pli heligâs, pli lumigîs, pli serenigîs, cîam pli laŭte kaj kompreneble aŭdigîs la vocôj kaj sonoj, gîs fine eligîs el akvo la okuloj kaj oreloj kaj vi trovis, ke vi alvenis en grandan gôjplenan festotagon.

»Auli, cû vi ne vekigâs?«

Ha, estis la baptopatrino. Sed Auli ne volis ellitigî. Kvazaŭ li ree estus malsana. Jam la duan fojon cî-somere. Kaj kiom komunan sâjnis havi ambaŭ okazoj. Ambaŭfoje oni lin allogis, trompis kaj ambaŭfoje kaŭzis la malfelicôn knabinoj. Unuafoje lia propra fratino, aliafoje Tilma de Petsu, fiulino, kiun pli frue li entute ne toleris. Unuafoje oni lin resanigis en la urbo, sed nun—? Al Auli sâjnis, kvazaŭ li nun bezonus pli zorgeman kuracadon; kvankam li sentis nenie doloron, tamen li supozis la malsanon tiom malica, ke sen doloro gîlin ekregis, lian tutan

korpon uzurpis. Li sciis, ke li ankaŭ estontece ne povos kontraŭstari, se Tilma igos lin fari ecĉpli malbonan ol giŝ nun.

»Baptopatrino!« – »Jes.« – »Mi ne povos, se Tilma ...«

»Vi nun venos al mi. Tilma ne povos tien—« – »Aj, kiel bone! Sed—« – »Nu, kio estas?« – »Sed kie restos Häilu? kaj panjo? kaj pacĵo? kaj avino?« – »Vi ofte ilin gastados. Ne en la fino de la mondo ni logâs.«

Sed ciĉ ciĉ malmulte konsolis. Ree foriri el la hejmo, disigĉde parencoj, konato, amato ...

»Mi ne povas.« – »Estas ja malfacile. Konsideru!«

Auli ellitigiŝ, sin vestis, sed la tutan tempon li konsideradis. Jes, sed kio farigûs sen baptopatrino? kaj kio okazos, kiam siĉree foriros? Estis malfacilege decidi. Rememorigiŝ ciĉuj mizeroj de la lasta tempo. Se Auli restos tie ciĉ, certe ili ne cĉsos: Tilma sendube lin iel delogos.

»Nu kiel estas la afero,« demandis la patro, kiam oni sidis cĉ matenmangĉ. – »Mi ne scias certe,« diris la baptopatrino, »Auli versâjne ne volas.« – »Do li ne volas.« La patro sâjnis ekscitita. »Kion li, porkido, volas. Iu alia kiskus la manon, sed li ne volas.« – »Kion vi nun—?!« – Panjo cĉsis ecĉmangĉ. »Kvazaŭ lupro por sia propra infano.« – »Tia infano! Prefere li ne ekzistu plu!«

Auli paligiŝ kaj ekskuigiŝ. La mangĉpeco haltis en la gorgĉ. Tiam li ekstaris, iris al la baptopatrino,

cîrkaŭprenis siĝn kolon kaj flustris en la orelon:
»Baptopatrino, mi konsentas.«

Ciŭj penege glutadis, kvazaŭ iu estis cîrkaŭirinta la tablon kaj ilin laŭvice premsufokanta.

Post la mangâdo Auli inspektis en sia hejmo cîujn lokojn, kvazaŭ li volus ilin enigi en siajn okulojn, en sian koron. Jen giĝ estas, la malnova griza domo el nerabotitaj traboj, kun muskokovrita tegmento, sur kies egô ekkreskis atriploj. La gazono plena de kamomiloj, plantagoj, akileoj, cê barilbrando urtikoj, post la grenejo grandfoliaj lapoj. Kiel dekorarboj la sorpujoj, kelkaj berarbustoj; inter betoj-karotoj, brasikoj-napoj la heliantoj, dailioj, sur terpombedoj la multkoloraj papavoj kun aroj da blankaj papilioj kaj zumantaj vespoj-abejoj. Meze de la korto la puto kun kadrajô, stango kaj sitelo; apude plenaj de akvo trogo kaj tino. Dekan fojon demandas Auli sin mem, kiel li povas estadi sen ciô ciĝ, kio estis por li giĝ nun *la hejmo*, sed tuj prezentigâs al li la rigora mieno de la patro, ehâdas en la oreloj liaj malmildaj senkompataj vortoj kaj li ekgêmetas: *li devas*.

Apud la pordo jam sĝufegas la cêvalo jungita.

Necesas iri, adiaŭdiri al Hâilu, al la avino, al Maa-sik; la baptopatrino volas ekveturi.

Hâilu venis lin akompani.

»Vi nun foriras de ni.« – »Jes. Vi-min-plu ne volas.«

Hâilu ekploras.

»Mi al vi diris ja nenion malbonan.« – »Ne, *vi* ne diris.«

Kaj nun rakontas Auli pri la patro, kiel li koleris kaj kion li diris.

»Al vi tie estas multe pli bone,« suspiris Häilu, »nur ke vi ne apartenas plu al ni.« – »Kiel mi ne apartenas? Al kiu do mi apartenas?« – »Mi aŭdis, kiam ili hieraŭ vespere diskutis. La baptopatrino adoptas vin—ili mem ne havas infanojn—kaj vi igôs ilia heredanto.« – »Kion tio signifas?« – »Vi ricevos cîon, kion ili havas: kaj domon kaj monon kaj ... Kaj cîon, cîon, cîon, kion ili havas.« – »Sed cû mi ne povas aparteni samtempe kaj al sî kaj al vi?« – »Vi estos tiam ricûlo, malsâtos nin, malricûlojn.« – »Ho ne,« mansvingas Auli, »mi cîam preferos vin al cîuj ricûloj. Ne pro ricêco mi foriros, sed ...«

Al Häilu farigîs multe pli facile cê la koro.

La disigô ne pasis sen scenoj emociaj. Auli, laŭ la instigo de la baptopatrino iris de unu al alia, donis la manon kaj ripetadis: »Pardonu, estu sana!«

Nenion diris la patro severa, mallerte donis la manon Häilu balbutante ion, kion sî mem ne komprenis, sed panjo kaptis Aulin en la sinon kaj ne volis plu liberigi.

»Nun vi, infaneto mia, foriros,« sî lamentis tra larmoj. »Peco da karno de mia propra karno, peco de mia propra koro. Mem ni fortrancâs, mem ni forjêtas, elhejme malproksimen ni sendas, for de la patrina busô, for de la patrina koro, for de la patrina amprizorgo al fremduloj ni vin donas ...«

Longe-longe lamentis la patrino kaj ne povis cĉsi. Ankaŭ la okuloj de la patro malsekigiĝis. Li venis de alia flanko kaj brakumis Aulin.

»Ne riprocŭ, fileto, se mi estis al vi eble tre severa. Vi, infaneto, ja ne sciis, kion vi faris.«

Ankaŭ Hailu trovis nun pli konvenajn vortojn.

»Restu cĉam mia bona frateto,« sĉdiris, »ne forgesu nin, kvankam vi fartos tie Dio scias kiel bone.«

Tiel oni supersŭtadis Aulin per karesoj, ke ili farigis sufokaj.

Fine la baptopatrino intermetis la manon kaj disigis sian sĉfidon de la aliaj.

»Nun vi suficĉe penadis per malgaja disigŭ. Ni restigu iom por gŭjplena revido.«

Oni ekveturis. Hailu sur la veturilpostajŭ, cĉar la vojo kondukis tra la pasfejo. Auli refoje vidis la avinon kaj Maasikon. Maasik leke karesis la manon per sia raspa lango, la avino karesis la kapon kaj diris:

»Estu cĉam bona infano, kaj Dio vin benos.«

»Hailu, kantu tiun kanton tre, tre longe, gis kiam mi povos aŭdi,« petis Auli laste.

Hailu jam sciis, kian kanton la frateto pensis.

»Kiam karan patrodomon
plore adiaŭis mi,«

sĉ postkantis al la frateto. La veturilo pluruligis, pli kaj pli malproksimigis la sonoj, kaj kiam ili tute eksilentis, ekregis Aulin nevenkeble dolora hejma-

sopiro, sed li subpremis gîñ vire, dirante al si: »Vi devas.«

Ankaŭ la patro kaj patrino hejme aŭdis la kanton de Häilu. La koroj sangis, kiel la arboj, de kiuj ventego desîris dum printempa sukĉirkulado brancêgon kun peco da trunkokarno.

»Eh«, gêmadis la patro pendkape cîrkaŭpasâdante, »ni estus povintaj lin restigi hejme, ne fordoni al aliaj.«

La patrino ecêvorton ne eligis. »Se sî almenaŭ dirus ion, se sî ecêriprocûs, sed tia silentado,« pensis la patro kaj sentis sin kulpega.

La najbaroj maltrankviladis pro la »felicô« de l' Marcândanoj, ardante en si de envio, ecêde koleoro: Jen kiaj mirindajôj okazas, Mari de sakristiano adoptas Aulin de Marcândo. Pleje sonoris la boonklino de Altpere:

»Jen kiaj maljustajôj okazas en la mondo. Frenezuleto kaj sfelisto igâs adoptito de ricêguloj. Mia Lullu estas bela kiel angêlo, sagâ kiel Salamono, prudenta kiel Paŭlo, sed nenia diablo sîñ volas.«

Kiom ajn granda estis la envio de cîuj, tamen tia speco lamentado ridigus ecêmortintojn.

»Ha-ha-ha,« amuzigîs la homoj pri la lamentado de la enviulino, »la angêlo, kiun ecêdiablo ne volas.«

En la nova hejmo regadis tia afablo kaj koreco, ke plimildigîs baldaŭ la atakoj de hejmsopiro, forgesigîs la pasintaj turmentoj kaj akcidentoj. Estas vere: kelkafoje, ecên la plej gaja momento, alflu-

getis penseto, pri la hejmo, pri la parencoj kaj deziro ilin vidi, kun ili paroli, sed tuj sekvis la scio: estas neeble kaj rezigno por la neevitebla. Oni devis esti dankema pro ĉiĝo, kion oni donis kaj tio ne estis malmulta.

Plej unue la hejmo nova-malnova sakristianejo kun kompare vastaj ĉambroj, kie al Auli estis permesite ĉiĝe libere ĉirkaŭkuri. Precipe plaĉis al li la vastega konfirmaciejo, kiu plejparte estis plena de malpleno kaj kies muroj tiel mistere resonadis pasĝon aŭ ajn alian sonon. La katedro, benkoj, fenestrobretoj, malnovaj kiel la gento de Noao kaj la Babela turo, sur- kaj enhavis skribitajn, gratitajn, skriptitajn kaj trancitajn desegnajĝjn kaj skribajĝjn. Samspecaj skribajĝj kaj desegnajĝj ornamadis ankaŭ la murojn interne kaj ekstere. La arkaika polv-odoro kaj laodoro de ligno vermoborita ne sentigis malplacĝ. Nur vespere estis tie ĉi mallume kaj timige, tiam Auli ne volus resti sola en la konfirmaciejo. Plaĉis al li ankaŭ en la kuirejo kun ĉiĝo vaporanta, boletanta, boleganta kaj kraketanta, kun kupro kaj latuno brilanta, kun blua kaj blanka emajlo, kun flameganta kuirforno kaj arderugĝ kuiristino. Sed ankaŭ en la aliaj ĉambroj estis sufiĉe da hejmeco kaj oportuneco: tapisĝj, mebloj, bildoj, floroj, tukoj, kurtenoj, ornamajĝj kaj necesajĝj, libroj, gazetoj kaj multaj, multaj aliaj katenis la atenton de Auli. Ĉiĝe regis placĝ ordo kaj pureco, unu el la plej ĉefaj simptomoj de kvietaj kaj egalpeza vivo.

Sama ordo kaj pureco sternigiĝis ankaŭ al la korto kaj bone prizorgata frukto- kaj legomgârdeno. Gruzekovritaj vojetoj kun blanke kalkumitaj ŝfonoj cêrande, sidbenkoj, siringolaŭbo, rektvice starantaj arboj kaj arbustoj, gazono kun tondita herbo, bedoj kun amasego da diverskoloraj floroj, aliaj kun legomoj, kie la brasikoj krevis por fierego kaj la rapojn necesis eltiri percêvale el la tero,—cîŭj cî atestis pri la mano lerta kaj zorgema, samkiel la densa egale tondita picea hegô, cîrkaŭanta la gârdenon. Cîo estis tie cîkvieta kaj egalmezura,—ecîla grasaj bovinoj, remacâdantaj en la brutejo, ecîla pezaspikaj grajnoricâj grenoj kreskantaj sur la bonesterkitaj kampoj. La nura disonanco en tiu cî harmonia, egalmezura kaj kvieta domo estis la konfirmaciejo, odoranta je malproksima estinteco kaj je mortintaj tempoj, homoj kaj pensoj, kaj kva-zaŭ ne apartenanta al la vivo de la homoj cîtieaj.

Aliflanke de la korto verda deklivo de monteto descendis giŝ la gaje plaŭdanta rivereto, post kiu komencigiĝis alta picearo. Cîe aliloke cîrkaŭstaris nur kampoj kaj kampoj, kvazaŭ teksajôj diverskoloraj: la orkolora cejanoza sekalo, la verdaj somergrenoj, la rugâ trifolio, la rozete blanka poligono cîam pli grasigiĝis kaj saturis la venton per cârmaĵoj odoraj, tiel ke gi fine maldiligentis blovadi kaj langvore ekdormetis.

Tiun cî hejmon kreis la homoj vivantaj en gi laŭ sia propra aspekto, tial ni konatigû ankaŭ kun ili. La animo de cîŭj kaj cîo tie cî estis la baptopatrino

mem, agema, fervora, purema, ordema, sed tre afabla kaj koreca. Sîa edzo estis iom pli cedema, emis ofte kasîgî sub la pantofloj de la edzino, sed esence tio ne malutilis: en la domo regis kortusâ paco kaj konkordo, cîo funkciis senbrue kvazaŭ masîno lubrikita. Ankaŭ la servistaro—servisto, servistino, kuirstino, pastîstino—scipovis trafi en unisono la gêneralan harmonion de la domo, tial ankaŭ ilia vivo fluis same trankvile, kiel sub la monteto cê arbara rando la zumplaŭdanta rivereto. En tiu cî domo, inter tiuj cî homoj, estis kvazaŭ sanatorio por animo malsana, gîan sanigan efikon Auli baldaŭ eksentis.

Perfekta igîs la nova hejmo gûste tial, ke gî malgraŭ sia tuta pureco kaj ordo tamen neniel estis tute pedanta: trovigîs lokoj, kiuj restis ne prizorgataj, kiel la konfirmaciejo en la domo, la sovagâ montetdeklivo descendanta gîs la rivereto, la lageto en la gârdeno. Ili estis kvazaŭ ventoliloj, tra kiuj enigîs fresâ aero; kvazaŭ rifugêjo, kie oni povis ripozi; de cîo limigita, mezurita, pritondita, farbita.

Dum tutaj tagoj Auli havis multe da kurado kaj klopodado en la domo, en la gârdeno, cê la rivereto, sur pastejo, en arbaro, sur kampo. Cîen li deziris atingi, cîe cêesti. Dum cîu havis sur sia loko sian okupon, Auli devis siakomprene cîon partopreni—observante. Kelkfoje li ecîkunhelpis laŭpove, sed helpopropoŝo oftege finiĝis per rifuzo.

»Permesu ankaŭ al mi sensêligi terpomojn,« ekzemple li proponis en la kuirejo.

»Nu provu, oni permesis afable.«

Sed baldaŭ la permeso estis nuligita: la laboro toleris nenian kritikon, la sêloj igiŝ dikegaj kiel elefantaŭto, restis »okuletoj« neeligitaj, la sensêliganto mem malpurigis sin, fine li tranciŝ en la fingron kaj ekploris.

»Nu jen,« koleretis la kuiristino kaj ne permesis alifoje. »Ne vira okupo, esti terpommurdanto; ĝi decas nur por kuiristino.«

Auli interesigis pri ciâspeca laboro. »Permesu, ke mi«, estis lia ciâma frazo. »Permesu ke mi falcû, permesu ke mi rastu, permesu ke mi fosu, permesu ke mi akvumu, permesu ke mi pasfu«, ekaŭdigis subite lia vocêto cêflanke de laboranto. Oni permesis kelkafoje: ciŭjn ege amuzis la verva partopreno de »sinjorido« en ilia agado; plie amuzis ilin rigardi, kiel li tion faris, kiel li ekscitigis, kiam la falcûpinto enigis teren, la rastilo krocigis al io, la fosilo pusigis al sfono, la akvo el la akvumilo sêpucis al li mem aŭ la brutaro ne obeis al li. Ili ciŭj amis tiun cîetan sinceran kaj afablan knabeton.

»Laboreganto,« ili laŭdis bonkore, »ni ciŭj plenumas nur nian taskon, sed Auli okupas sin per ciô.«

Laŭ la kompreno de Auli devis tiel esti, li kiel viro devis labori vire. Viro devis sin okupi per ciô. Neniu surprizigis, se Auli en iu bela tago dirus: »Permesu, ke mi konstruu pregêjon, aŭ, permesu, ke mi cârpentu la sfuparon Jakoban, por ke angêloj povu alterigi kaj reiri en la ciêlon.«

Oĉĵo—tiel nomis Auli sian adoptan patron—estis cîaflanke atentinda persono: bonulo, sagûlo, ricûlo, popularulo kaj gajvivulo. Kie li trovigîs, tie cîam ehâdis—cû kanto, cû ludo, cû ambaŭ kunkune. Se li iris en la kampon, baldaŭ ehîs melodio post melodio, se li ne povis. Kelkafoje li kondukis Aulin en la pregêjon, kie la infano aŭdis la potencajn tonojn de orgeno, en kiuj kunigîs ventegmugâdo kaj tondregado, gêmoj kaj aklamoj de popolamasoj, furiozado de mallumaj potencoj, triumfa kanto de lumspiritoj kaj glorkantado de beatuloj al Sâfido kaj Fianciño. Fininte la orgenludadon ili ascendis en la sonoril-turon, de kie videblis malproksimaj vidajôj de cîrkaŭajô. Kampoj, herbejoj, boskoj sâjnis nur diverskoloraj makuloj, muelejoj kaj kamparomoj similis al kartonaj infanludiloj, homo estis ne pli granda ol ranido. Al Auli precipe placîs stari pli alte ol cîuj aliaj kaj vidi la homojn tie malsupre tiel malgrandaj kaj senhelpaj, ke li opiniis ilin frakaseblaj per fingroungo.

»Cû vi scias, kie trovigâs via patrodomo?«

Kaj li montris la lokon.

»Aj, kiel proksime,« miris Auli.

»Nu, ne tiel proksime, kiel gîsâjnas esti,« ridis la onklo.

Vere estis tiel: samkiel la hejmo malsupre sâjnis ridinde malgranda, tiel malpliigîntaj sâjnis ankaŭ la tie travivitaj gôjoj kaj malgôjoj, kvankam iam ili estis tiel grandaj kaj potencegaj, ke ili kuntronis simi-

le al ventoturnigô, levante pli alten ol nuboj kaj flugigante en mallumajn abismojn.

»Ocĵo, cû la Patro Cîela trovigas pli alte?« – »Oni diras.« – »Cû multe, multe pli alte?« – »Evidente.« – »Do la Patro Cîela ne vidas nin.« – »Versâjne li vidas.« – »Cû min ankaŭ?« – »Kial gûste ne vin?« – »Mi estas ja tiel malgranda.«

Kaj Auli trovis la kaŭzon, kial la Patro Cîela tiel malmulte atentis liajn suferojn: en tiom granda distanco li eble ne vidas Aulin. Samkiel Auli mem vidas el la sonoril-turo nur la hejmon, sed neniun el la hejmanoj. Tiam la onklo surprizis lin: metis antaŭ liaj okuloj ian instrumenton, kiun li portis per rimeno cê la kolo.

»Rigardu nun!«

Fine Auli adaptigis al la instrumento.

»Oj, vidu: panjo!«

Cû estis sî, aŭ Auli nur imagis tion, sed lia gôjo estis senlima: panjo, panjo estis videbla de tie cî. Kaj la hejmo. Kaj la arboj. Kaj Maasik. Kaj Dio scias kio ankoraŭ. Maasik trinkas el la apudputa trogo. Kaj Häilu jen staras apude kun vergo en la mano. Kaj jen panjo mangestas. Kaj Häilu pelas Maasikon en la brutejon. Imagu do, kiel gôja estis Auli! »Panjo, Häilu«, li vokadis kaj preskaŭ elsaltis el la pantalono.

»Ili ne aŭdas.« – »Kial ne?« – »Malproksime.«

»Ne tre malproksime. Panjo certe aŭdas.« –

»Jen, panjo rigardas tien cî. Jen Häilu aliras al sî. Ambaŭ rigardas. Panjo etendas la manon niadirek-

te.« — — —

»Panjo do aŭdis, jes sî aŭdis, aŭdis,« jodlis Auli tiel ravite, ke ankaŭ la onklo domagiŝ lin seniluziigi.

Pasis kelke da tempo gîŝ kiam Auli povis cêsigi la rigardadon kaj descendi el la sonoril-turo. »Ocĵo, ni baldaŭ revenos,« li diris petege.

»Certe ni revenos.« — »Sed se la Patro Cîela havas tiaspecan ...« — »Kion?« — »Tiaspecan tubon por rigardado, li certe ja vidas min.«

Auli ne komprenis, kial la onklo subite tiel gajigiĝis. »Ho jes, tion ni devas diri al onklo-pastoro, li zorgu pri tio.«

Li diris kaj kondukis Aulin en la pastorejon.

La pastoro kaj lia edzino estis tre korecaj kaj afablaj. Auli tute ne timis ilin, grimpis al ili en la sinon, preskaŭ en la busôn. Ili siaflanke dorlotis Aulin same kiel sian Lolin; kelkaj opiniis: ecĥplie. Loli estis proksimume samagŭlino de Auli, blankakapa, facilpieda, samtempe hidrargo, fajrero, pinglo kaj turbo. Auli havis penegon kunagadi cê cîaj sîaj iniciatoj. Ankaŭ nun sî volis tuj ricevi Aulin al sia dispono, sed la onklo retenis Aulin, rakontante al la pastoro, kiel Auli volis provizi la Patron Cîelan per lorno, por ke tiu lin pli bone evidu. Ambaŭ ridegis gîŝ larmoj.

»Do vi, eta vireto, dezirus por la Patro Cîela lornon?«

»Jes,« asertis Auli, »mi dezirus.«

»Auli, venu jam,« malpaciencis Loli.

»Do iru, iru al via kunulino!«

Loli havis ne malgravan planon. Aŭdinte pri la ideo de Auli, ŝi tuj volis ĝin efektivigi,—alporti al la Patro Cîela la lornon. Teknikaj malfacilaĵoj ŝin ne timigas, iel ja cîo arangîĝos. Kiom ajn Auli malaprobis la iniciaton, kiaj ajn argumentojn li trovis kontraŭ ĝi, Loli ne cedis: malgraŭ cîo oni devos plenumi la intencon.

»Se vi ne kunvenos, mi iros sola,« ŝi decidis fine.

Al tio Auli ne konsentis: se la afero estis neevitebla, Auli volis almenaŭ kunhelpi el sia tuta koro, animo, menso, senso kaj povo, kvankam li ne sciis, kiel tion fari. Loli jam antaŭzorgis cîon necesan, tiel ke ili povis tuj ekiri.

»Sed ni ne scias la logêjon de la Patro Cîela.« — »Stultulo,« koleretis Loli, »la Patro Cîela logâs en la cîelo.« — »Sed kiel ni atingos la cîelon?« — »Cû vi vidas tiujn altajn pinojn?« — »Jes.« — »Cû vi vidas super ili tiun kuprokoloran nubon?« — »Ankaŭ la nubon mi vidas.« — »Do aŭdu! Plej unue oni devas grimpi al la supro de la plej alta pino. De tie oni facile saltas al la nubo kaj de sur la nubo kondukas ora sfuparo rekte en la Cîelon.« — »Ho,« entuziasmigis Auli, »cû de tie? Sed,« li dubetis, »mi ne vidas la sfuparon.« — »Supre vi jam vidos. Malsupre ĝi entute ne estas videbla.« — »Kial do ne?« — »Câr tiel ja cîu povus iri en la cîelon. Sed ĝi eblas nur al tiu, kiu kredas, ke tie estas sfuparo.« — »Mi kredas,« asertis Auli kun plena konvinko.

Ili jam atingis la pinojn kaj rigardis supren bus^ĉ malferme kaj kurbkole, kvazaŭ du birdidoj dum mang^oatendo.

»Necesus grimpi tien supren,« komencis Loli. – »Certe necesus,« konsentis Auli. – »C^u vi ne grimpus?« – »Mi ne scipovas.« – »Provu tamen!« – La provo malsukcesis.

»Vi ne scipovas,« koleretis Loli. – »Sed vi?« – »Mi? Knabinoj ne grimpas.« – »Ankaŭ mi neniam grimpis.«

Ili estis tute senkonsilaj. Pro eta kaŭzo la granda afero s^aĝnis malsukcesi.

»Kian miraklon vi tie atendas,« demandis subite de postdorse ies voc^o, »kial vi rigardadas tien supren?«

Aj! Kiu do estis? Petsu-knabo.

»De kie vi venis,« demandis Auli konsternigⁱnte.

»Mi ja pas^fadas en la tria-kvara bieneto.«

»Kaj kiu vi estas,« interesigⁱĝis Loli.

»Tiu–Petsu-knabo,« balbutis Auli.

»Pardonu, sinjoro Pets!«

»Kia Pets! Oni nomas min Johannes Tilmann.«

»Vidu,« mokis Loli, »do Johannes Tilmann. Kaj kial vi estas *tie ĉi*?«

Al Petsu-knabo ne placⁱĝis la superema tono de Loli.

»Kiu estas tiu cⁱfierac^a knabino apud vi,« li demandis Aulin.

»Kia knabino, kia knabino, fraŭlino Loreida Kuldao, vi devas diri, ne knabino,« atakis Loli ekscitite

Petsu-knabon, tiel ke tiu kuragûlo ektimis kaj sin retiris.

Auli ne fidis al la propraj okuloj.

»Hej, bofrateto, vi ja ricevis varon!« diris Petsu-knabo al Auli, »sî ja pli kverelemas ol Tilma.«

»Kia bofrateto? Kia Tilma?« – Loli suficête malproksimigiĝis de Auli.

»Sendube bofrato. Li estas la edzo de nia Tilma kaj Tilma estas mia fratino.«

Auli subterigiĝis pro honto, sed Loli sentis sin plena mastrino de la situacio.

»Cû vere,« sî demandis. »Kaj vi opinias, ke mi al vi kredas? Ke mi ne scias, kiom agâj povas geedzigî.«

Petsu-knabo tuj decidis enpense, ke »la knabino ne lasas pleniĝi sian kapon per musôj« kaj cedis:

»Verdire, bofrato li jam ne estas, sed li devos nian Tilman edzinigi.«

»Ha,« Loli plie malproksimigiĝis de Auli. »Kaj, se oni rajtas demandi, kial?«

»Câr-câr-,« Petsu-knabo trovis unuafoje en la vivo, ke al li mankas la vortoj.

»Daŭrigu, daŭrigu,« instigis lin Loli.

»Mi ne povas.«

»Ha, vi ne povas? Eble pluon vi ne havas? Eble cîo estas nur mensogo?« – Loli iomete proksimigiĝis al Auli.

»Certe mensogo,« eligiĝis fine de Auli.

»Cû mensogo,« ekkriis Petsu-knabo, »cû nur mensogo?! Cû mensogo estas, ke vi kun Tilma

nestis en mia picebrancâ kabano? Cû mensogo, ke vi kun sî tie dormis? Cû mensogo, ke vi elhejme cîon sfelis kaj al Tilma portadis? Cû mensogo, ke vin pro tio oni sendis cîtien elhejme? Do cîo estas mensogo! Malkonfesu cîon kaj diru, ke cîo cîestas mensogo!«

»Diru al li, ke li mensogas,« ordonis Loli.

Sed Auli staris pendkape: kiel li povus konfesi cîon al Loli. Tio superis liajn kapablojn.

»Do tiel,« diris Loli malvarme, »tia do estas la afero. Tiaokaze iru, mi vin ne bezonas plu.«

Kaj sî turnis sin al Petsu-knabo, por malkasî al li la kaŭzon de ilia ekskurseto. Kompreneble tiel, ke ne necesis mencii Aulin, kiu de nun estis por sî absolute neniajô.

Petsu-knabo aprobis la intencon. Vere, vere, ankaŭ li aŭdis, ke tiamaniere oni atingas la cîelon. La fraŭlino nur donu al li la lornon, li jam liveros giĥn al tiu, al kiu necesas.

»Ne donu,« diris Auli plore. – »Ne via afero,« respondis Loli ekscitite. – »Tiu–Petsu-knabo–li giĥne ...« – »Cû la lorno apartenas al vi aŭ mi estas via subulino, ke vi al mi malpermesas.« – »Tiel, tiel,« aprobis Petsu-knabo. Auli eksilentis.

Petsu-knabo ricevis la lornon, diris ankoraŭ kelkajn flatajôjn al Loli kaj ekiris.

»Sed aŭdu ...« maltrankvilis Loli. – »Mi aŭdas.« – »Kien vi iras?« – Petsu-knabo ne respondis. »Vi devas iri al la Patro Cîela.« – »Taŭgas por mi mem la

ajêto. Adiaŭ, muknaza regiĝdino,« mokis Petsu-knabo kaj ekkuris.

Loli eksidis kaj ekploris.

»Iru, iru for,« sî pelis Aulin, alirantan, »vi estas ...«

Sed Auli ne foriris. Li klarige parolis kaj parole klarigis, ĝiŝ kiam la vizagô de Loli pli heliĝiŝ.

»Do tiel,« sî diris, »sed kial vi antaŭe silentis pri ciŝ ciŝ?«

»Mi hontis,« konfesis Auli sincere.

Tion Loli komprenis kaj pardonis.

Sed nun la hejmeniro kaj ciŝ cetera multe ilin embarasis. Loli ja ne havis intencon fordonaci la lornon de paciŝ, sî volis nur konatigi la Patron Ciŝan kun la instrumento, sed nun tiu estis for kaj, krom tio, en malbonaj manoj. Nenion bonan oni povis atendi. Sed Loli ne estis tia, kiu perdas la kapon aŭ sencas flankvojojn.

»Ni iru,« sî diris levinte alten la kapon.

Ankaŭ Auli infektiĝiŝ de siŝ kuragô kaj sentime li sekvis Lolin, ĝiŝ la ejo, kie la onklo kaj pastoro Kuldado ankoraŭ konversaciis. Ciŝ tie Auli unuafoje ekkonis la diplomation kaj ĝian utilon. Loli grimpis al la genuoj de la patro kaj demandis:

»Paciŝ, cŭ vi amas min?« – »Kial vi tion demandas,« diris la pastoro karesante la hararon de sia filineto. – »Diru do!« – »Certe mi vin amas.« – »Pli ol ciŭjn viajn objektojn?« – »Sendube.« – »Prefere ilin ciŭjn vi fordonus ol lasi min senti doloron?« – »Senhezite.«

Loli momenteton konsideris.

»Donacu al mi vian lornon!« – »Cû gî vin doloras?« – »Mi petas, donacu!« – »Por kio vi gîñ bezonas?« – »Por nenio. Donacu!« – »Sed vi permesos al mi gîñ uzi, cû ne?« – »Ne, acêtu al vi novan, donacu gîñ *tute* al mi!«

La sakristiano ekridis: »Tre eksterordinara deziro en tia agô.«

»Sed mi deziras,« insistis Loli.

La pastoro skuis la kapon: »Mi ne komprenas. Diru al mi antaŭe, Loli, por kio vi gîñ bezonas.«

»Por nenio. Mi gîñ perdis.«

Kaj bone utiligante la momenton de konsternigô sî rakontis per unu ekspiro cîon okazintan, ellasinte kompreneble kelkajn pure personajn detalojn.

»Do tiel,« pincêtis la pastoro la orelon de Loli simile al pulo-piko, »do tial. Sed ne, vi tute ne evitos la punon, alie vi elportos cîon el la domo.

»Sed ja mi estas kulpa,« eligis Auli kontraŭvole.

La onklo malfermegis la okulojn.

»Mi prenis la lornon, volis gîñ alporti al la Patro Cîela.«

Sed Loli ne akceptis la sinoferon de Auli.

»Ne mensogu,« sî admonis, »kiu mensogas, tiu pekas.«

»Mi ne mensogas, vere mi prenis.« – »Vi ec ĉe scias, kie gî trovigîs.« – »Mi scias.« – »Do diru.«

Nun la onklo ridis al si en la barbon: li bone priatentis, ke Loli, jam invitante Aulin, portis ion envolvitan sub sia brako. La pastoro miris aŭskultante

la disputadon de Auli kaj Loli, alterne rigardante unu kaj la alian.

»Mirindajô,« li diris fine, »ordinare la infanoj akuzas unu la alian, sed tie cî...«

Kaj disetendis senkonsile la manojn.

»Nu, ordonu, ke li diru,« insistis Loli.

»Diru, Auli,« ordonis la onklo.

»Gîestis tie, de kie vi—mi gîñ prenis.«

»De kie vi gîñ prenis?«

Auli plu ne sciis, kion diri. Sed Loli tuj sciigis, de kie *ŝi* prenis.

»Gûste de tie mi gîñ prenis,« asertis nun ankaŭ Auli.

Sed malfrue, al li oni ne kredis.

»Estu tiel,« decidis la pastoro, »câr vi, Loli, havas tiel bonan advokaton, mi devas vin cîfoje lasi ne punita. Iru kaj daŭrigu vian ludadon, sed gardu vin disdonadi nian havajôn al friponoj.«

Kiuj estis nun pli gôjaj ol Loli kaj kune kun sîankaŭ Auli. Manenmane eliris la infanoj el la câmbro en la gâardenon. La du agûloj, starante sur la balkono, ilin postrigardis.

»Tiu cîknabo,« komencis la pastoro, »kio li povus farigî. Kia maltrankvila, explorema spirito, kia nobla kavalireco trovigâs en tiu cîhometo.«

»Povas esti,« diris la sakristiano, »sed kelkafoje li sâjnas al mi iomete stulta.«

»Ho, ne diru,« kontestis la pastoro flamigême, »ne stulta, sed naïve—sincere verama. Gardu nin la cîelo de frumaturaj junaj maljunuloj, de denaskaj

sagûloj kaj spertuloj. Ili igôs la plej sekegaj, superecaj, senkoraj kaj senanimaj.«

»Ocĵo, pacĵo de Loli,« kuregis Auli al la balkono, »baptopatrino reportis la lornon.«

»Kiel,« demandis la alparolitoj samtempe.

»Baptopatrino forprenis la lornon de Petsu-knabo kaj gîh reportis.«

»Kie sîestas,« demandis la onklo.

»Sî venas tie cî. Kun panjo kaj Häilu, kiuj venis min viziti.«

Li diris kaj forkuris renkonte al la venantoj, lasinte la balkonpordon malfermegita.

El arbustaro alkuris Loli, kuntrenante la rezistadantan Häilun.

»Pacĵo, ocĵo, jen la fratino de Auli kaj jen venas lia panjo. Mi tuj diros al mia panjo.«

Sî lasis Häilun simila al salkolono meze de la vojo, mem kuregis kvazaŭ lavango, brufermadante la pordojn, en câmbrojn; aŭdigis nur piedfrapado.

»Ventokapulino,« koleretis la pastoro.

Laŭ la sablokovrita vojeto proksimigis promenante Auli kune kun siaj du patrinoj.

Häilu duonturnigis al ili, kiel homo, kiu scias nek tien, nek reen.

Tiam sîlevis la vizagôn kaj jen ili staris sub la bri-la suno vizag-al-vizagê kaj ridetis unu al la alia kiel koramikoj, kiuj senvorte divenas, kion la alia volas diri.

Cîtiu
libro estas la kvar-
deka, eldonita de Literatura
Mondo kaj la sesa libro de AELA 1934.